

Miracolul ieșean

**Renaștere industrială,
sănătate și educație,
digitalizare și
transparență**

Cosette Chichirău

lașul are vocație de centru și de capitală.

Avem obligația de a realiza proiectele mari care să facă din orașul nostru un oraș european. Generațiile trecute ne-au dat Palatul Culturii. Avem obligația de a construi noi simboluri arhitecturale, o nouă infrastructură și o nouă economie. Oportunitățile sunt abundente, pentru că sunt atâtea lucruri esențiale care ne lipsesc: autostradă și șosea de centură, autogară, muzeu de știință, muzeu de artă, sală polivalentă.

Simt lașul ca pe un oraș tânăr, plin de energie și speranță, un oraș mândru, cu istorie bogată, dar mai ales un oraș gata să renască prin munca și inteligența oamenilor săi. Sunt mândră că m-am născut și am crescut aici. Le spun tuturor, români și străini, cât de minunat este orașul nostru și cât de mult se poate dezvolta, cât de talentați sunt oamenii și cât de calde sunt inimile lor.

În Iași, sunt acasă. În orașul nostru, mă bucur ca un copil pentru orice lucru bun care se întâmplă. Suntem mulți cei care iubim Iașul. Propunerile de mai jos sunt doar începutul unei conversații cu antreprenorii mari și mici, cu tinerii și cu oamenii care au experiența vieții, cu bicicliștii și iubitorii de animale, cu muncitorii și artiștii, cu apărătorii mediului, cu societatea civilă în ansamblul ei. Vă invit alături de mine, să-i facem mândri pe părinții și bunicii noștri, să construim simbolurile Iașului despre care se va vorbi peste 100 de ani.

Hai să iubim Iașul împreună!
Acum este momentul nostru.

Programul de guvernare locală propus de Curaj

O viziune economică pentru un trai mai bun	4
Mobilitate urbană și infrastructură de calitate	12
Spații verzi și mediu curat	24
Urbanism și calitatea locuirii	36
Iași - Smart City	40
Debirocratizare și transparență	52
Iașul educat	62
Iași, capitală culturală a României	72
Revitalizarea sportului în Iași	86
Sănătate, prin medicină de calitate	94
Iașul turistic	100
Diaspora ieșeană implicată	104
Servicii sociale eficiente	108

1.

**O viziune
economică
pentru un trai
mai bun**

Viziunea noastră este ca Iașul să devină o capitală a inovației. Miracolul ieșean înseamnă industrie, sănătate și educație, digitalizare și multă verdeață.

Dezvoltarea echilibrată și sustenabilă a Iașului este posibilă doar printr-o industrializare puternică. Sunt prea puțini oameni care trăiesc bine în Iași. Avem industria IT pentru un mic segment, dar locurile de muncă pentru clasa de mijloc au dispărut. Joburile care erau în industria textilă și în industria grea nu au fost înlocuite decât cu joburi în servicii pe salarii mici.

Putem progresa împreună, ca oraș, doar dacă avem o viziune economică pe termen lung pentru Iași. Bunăstarea trebuie să ajungă la toți, din toate categoriile sociale și de vârstă.

De aceea, noi avem un plan economic ambițios pentru Iași, care să aducă salarii mai mari și pentru clasa de mijloc, și pentru cei care au absolvit liceul sau școala profesională.

Planul nostru se bazează pe atragerea firmelor mari, care au acces facil la piețele de desfacere din UE, SUA și Asia. Zona metropolitană Iași poate rămâne motor de creștere doar dacă accesează piețe mari, prin companii care sunt deja stabilite pe piața mondială.

Aproximativ 75% din exporturile României merg către UE. În 1990, principalele exporturi ale României erau uleiurile lubrifiante, mobila și textilele. Anul trecut, principalele exporturi ale României au fost din industriile de automobile, echipamente electrice și electrotehnice, circuite și cabluri electrice. Economia României s-a adaptat economiei Uniunii Europene. Sunt trei sectoare mari care domină economia UE:

- transporturi (automobile, trenuri, avioane, autobuze, nave, tramvaie)
- aparate electrice și electrotehnice (mașini de spălat, televizoare, aspiratoare)
- chimice (detergenți, îngrășăminte, farmaceutice, săpunuri)

Noi trebuie să aducem la Iași companii mari din aceste sectoare. Mai mult decât atât, Iașul este bine poziționat pentru investitori în domeniul sănătății - farmaceutice și echipamente medicale.

Măsurile necesare pentru atragerea marilor investitori:

- **Birou de reprezentare a Iașului la Bruxelles:** cu o investiție minimă (chirie și 2-3 angajați), putem avea reprezentare în centrul puterii europene. Multe orașe europene au birouri de reprezentare la Bruxelles și le folosesc pentru a face lobby pe lângă Parlamentul European, Comisia Europeană și mari companii multinaționale.

- **Deschiderea de consulate ale țărilor dezvoltate:** atragerea a minim 5 consulate la Iași este o prioritate. Țările cu mulți români, cum ar fi Italia, Spania, Germania, SUA și Marea Britanie, trebuie conectate direct cu Iașul.
- **Dialog constant cu ambasadatele din București:** marile interese economice ale companiilor multinaționale sunt reprezentate cel mai puternic de ambasadatele din București. Primarul Iașului va avea program lunar de vizite la ambasadate și va atrage companii din sectoare importante pentru Iași (chimice, farmaceutice, echipamente medicale, mașini industriale, electrice și electronice etc).

Organigrama primăriei trebuie să conțină:

- Un birou pentru atragerea de mari investiții
- Un birou pentru diaspora ieșeană

Aceste măsuri pot fi implementate doar de reprezentanți ai Iașului cu educație internațională, cu experiență profesională în mari companii și care vorbesc fluent cel puțin o limbă de circulație internațională. Vechile partide sunt incapabile de a promova astfel de persoane.

Susținerea incubatoarelor și acceleratoarelor de afaceri dezvoltate de mediul privat

Aceste soluții moderne de încurajare a mediului de afaceri pot beneficia de fonduri și spații din partea municipalității.

Industria culturale și creative.

Iașul trebuie să fie un oraș dedicat culturii și creativității.

Soluțiile noastre

Parc industrial.

Acesta va avea ca scop atragerea de mari investitori, prin facilitățile fiscale disponibile parcurilor industriale. Fosta platformă CUG este o soluție pentru localizarea parcului industrial, prin reconversia zonelor funcționale aparținând vechii industriei a orașului, în acest moment abandonate și aflate în stadii avansate de degradare.

Campus pentru cercetare și inovare.

Progresul lașului se poate realiza doar prin tehnologii noi în domenii de viitor. Tinerii ieșeni vor avea posibilitatea să facă cercetare în inteligență artificială, genetică sau robotică, domenii științifice dedicate unor industrii de avangardă care pot să facă orașul mai atractiv.

Principalele domenii culturale de referință care trebuie încurajate: arhitectura, meșteșugurile, design (grafic, vestimentar, de produs), media digitale (software, web design, aplicații mobile), organizarea în comunități creative.

Este prioritară implicarea municipalității în definirea și promovarea politicilor și acțiunilor de susținere și dezvoltare a industriilor culturale. De asemenea, este necesară o politică de promovare intensă, pe toate căile de comunicare moderne, a disponibilității Municipiului Iași în susținerea dezvoltării industriilor culturale și creative. Tinerii antreprenori de la nivel național și european trebuie atrași să interacționeze și să dezvolte competențe și conexiuni aici, în cadrul hub-urilor creative, a spațiilor de producție și a centrelor culturale și comunitare.

Acțiuni propuse:

- marketing urban - promovare pe toate canalele media la nivel național și european care să consolideze imaginea de marcă a orașului;
- ateliere, seminarii, vizite de studiu, întâlniri;
- programe de schimb, învățare de la egal la egal;
- activități de formare și dezvoltare a competențelor;
- activități de comunicare, pagini web, social media;
- acțiuni menite să facă schimb de bune practici;
- recomandări, manuale, rapoarte, sondaje.

Centru multifuncțional dedicat creativității și interacțiunii culturale (coworking space).

Este necesară dezvoltarea unui hub local cu deschidere națională și conectivitate europeană, care să integreze toate laturile creativității într-un mediu propice dezvoltării tinerilor antreprenori, care să faciliteze contactul direct, învățarea și schimbul de experiență, dezvoltarea competențelor, bunele practici antreprenoriale.

2.

**Mobilitate
urbană și
infrastructură
de calitate**

Traficul din Iași este de multe ori prea intens, ceea ce influențează negativ atât mediul natural, prin poluare excesivă, cât și dezvoltarea socială și calitatea vieții. Congestiile în trafic se produc pe principalele axe de legătură regională, în special în zona periurbană, la contact cu Zona Metropolitană.

Iașul are nevoie de un trafic urban coordonat, de calitate, care să fie eficient și să ofere călătorilor siguranță.

În urma studiilor și a exemplelor de succes din orașele europene comparabile cu Iașul, conceptul de „Mobilitate urbană modernă” presupune ierarhizarea în această ordine a următoarelor tipuri de circulație:

1. Circulația pietonală
2. Circulația mijloacelor alternative (de ex. biciclete, trotinete)
3. Circulația mijloacelor de transport în comun
4. Circulația autoturismelor personale.

Soluțiile noastre

Rezolvarea problemei traficului din Iași se poate face aplicând principiile mobilității urbane moderne, adică încurajând și dezvoltând echilibrat transportul alternativ dar și infrastructura rutieră, în acord cu preferințele locuitorilor dar și cu realitățile traficului din Iași.

1.Circulația pietonală:

- Extinderea treptată a zonelor pietonale, îndeosebi în zona centrală;
- Marcaje de diferențiere față de velorute sau traficul stradal;
- Respectarea normativelor pentru lățimea și înălțimea trotuarelor, precum și a exigențelor de acces pentru persoanele cu dizabilități;
- Treckeri de pietoni mai sigure, prin iluminare inteligentă și marcaje vizibile;
- Înălțarea trecherilor de pietoni / aplicare de covoare aderente în preajma școlilor;

Pe termen lung, vor fi avute în vedere și alte măsuri, printre care:

- Transformarea parțială a centrului orașului în zonă exclusiv pietonală;
- Modernizarea pasarelelor și a pasajelor pietonale;
- Coborârea bordurilor și repararea tuturor rampelor de acces pe trotuare din oraș;
- Modernizarea albiei râului Bahlui pentru realizarea unei zone de promenadă pe malurile acestuia.

- Îngroparea cablurilor stradale și eliminarea tuturor obstacolelor de pe trotuare.

2. Circulația mijloacelor de transport alternativ:

- Extinderea pistelor de bicicletă (minimum 10km pe an);
- Realizarea de parcări pentru biciclete în fiecare cartier;
- Înființarea unor centre de închiriere biciclete și de încărcare pentru cele electrice;
- Renovarea actualelor piste pentru conformarea cu normele europene;
- Eliminarea tuturor obstacolelor de pe traseele velorutelor;
- Retrasarea pistelor actuale (amplasate pe trotuare) pe carosabil;
- Realizarea unui sistem de semnalizare prioritizat, marcaje specifice pentru orientare și atenționare, precum semafoare și continuitate piste paralele cu trecerile de pietoni;
- Dotarea stațiilor de transport, a parcărilor, a instituțiilor publice cu facilități de parcare pentru biciclete;

Pe termen lung, vor fi avute în vedere și alte măsuri, printre care:

- Conectarea zonei metropolitane cu pistele de biciclete din municipiu;
- Încurajarea mersului cu bicicleta la un procent de minimum 5%;
- Conectarea tuturor pistelor din oraș, inclusiv semaforizare separată;
- Modificarea intersecțiilor pentru a include și acest mijloc de transport.

3. Circulația transportului în comun:

- Realizarea de benzi dedicate mijloacelor de transport în comun

Faza I - 0-6 luni de implementare, 0.5km dinspre periferie spre centru;

Faza II - 6-12 luni de implementare, 1.5km dinspre periferie spre centru;

Faza III- 12-24 luni de implementare totală.

- Pentru ca banda unică de transport să fie eficientă în proporție de 100%, este nevoie de un flux de mijloace de transport în comun de minimum 25 pe oră. Avantajul pe care îl are orașul nostru este că aproximativ 60% din totalul benzilor unice prevăzute în plan sunt și cu șine de tramvai, ceea ce înseamnă că minimumul de mijloace de transport pe oră este fezabil.

- Asigurarea predictibilității transportului public prin dezvoltarea unei platforme electronice și afișaj electronic în stații;

- Modernizarea stațiilor mijloacelor de transport în comun și dotarea lor cu afișaj electronic pentru informare, camere de supraveghere, iluminat ecologic, coșuri de gunoi, precum și facilități pentru persoane cu dizabilități;

- Actualizare PMUD pentru a obține finanțări europene. Pe termen lung, vor fi avute în vedere și alte măsuri, printre care:

- Realizarea unui e-dispecer, un sistem de dispecerat tehnologizat, în spatele căruia stă un server care

stochează toate datele și un decident uman care gestionează în timp real soluționarea problemelor întâlnite pe traseu;

- Acest e-dispecer va avea acces în timp real la datele de localizare, la viteza, camerele video, precum și informațiile din computerul de bord al vehiculului, astfel încât să evalueze nevoia unor stații sau linii noi și să semnaleze eventualele urgențe de pe traseu;
- Modernizarea și extinderea șinelor de tramvai în zona periurbană (Valea Adâncă, Valea Lupului, Dancu);
- Dublarea parcului mijloacelor de transport în comun (în prezent, există 270 de mijloace de transport în comun, din care 124 de tramvaie, 136 de autobuze, 10 microbuze);
- Modernizarea depourilor de tramvai.

4. Circulația autoturismelor personale

4.1 Parcări

Conform PMUD, 46% dintre parcările neregulate sunt pe porțiuni de „parcare interzisă”, 31% sunt parcări pe trotuar, 13% sunt parcări dublate, iar 10% sunt parcări neconforme cu marcajele.

Faza I: Reconfigurarea străzilor și a parcărilor.

- Inventarierea tuturor locurilor de parcare (momentan nu se știe exact câte locuri de parcare sunt în Iași);
- Retrasarea / reconfigurarea parcărilor existente pentru a maximiza raportul dintre spațiu și suprafață, conform normelor europene;
- Modificarea procesului de ocupare și închiriere a parcărilor de reședință, pentru a asigura un cadru echidistant și corect, precum și stabilirea unui cadru legal.

Faza II: Construcția de parcări.

- Costul pentru o parcare supraetajată cu structură metalică este de 1,2 milioane de lei (pentru 50 de locuri) iar spațiul necesar este de 700-800mp. Avantajul acestui tip de parcare este că exteriorul poate fi destinat pentru reclame (ceea ce poate ajuta la recuperarea investiției);
- Reamenajarea parcărilor și a spațiilor abandonate pentru a realiza parcări supraterrane;

Faza III: Măsuri.

- Elaborarea unei politici publice de parcări, în care să se reglementeze dreptul parcării de reședință, cât și de tranzit;
- Stabilirea unui cadru legal pentru a realiza mecanisme de stabilire a prețurilor, în funcție de necesarul din fiecare zonă a orașului și a cererii de parcare;
- Crearea unei aplicații pentru verificarea în timp real a locurilor închiriate, precum și plată/rezervare (e-parking), însoțită de Park&Share, implementarea unui sistem electronic prin care posesorul unui loc privat sau al unui abonament de parcare rezidențială să poată închiria locul de parcare, pe perioada absenței sale de la domiciliu, unui vizitator venit în zona rezidențială;
- Aplicarea de măsuri coercitive pentru nerespectarea Codului Rutier.

Pe termen lung, vor fi avute în vedere și alte măsuri, printre care:

- Realizare de parcări de tip Park&Ride la intrările în oraș;

- Crearea parcărilor subterane cu parc verde la suprafață, în zonele în care un parc este la fel de necesar ca parcărilor de reședință.

4.2 Trafic

- Stabilirea de limite și restricții de acces / tranzit pentru autovehiculele din afara orașului, în funcție de norma de poluare și în funcție de stadiul autostrăzii A8 și al centurii orașului;
- Reconfigurarea străzilor și introducerea de senzori unice pentru ca autoturismele și mijloacele de transport în comun să poată circula cât mai mult în flux continuu, diminuând timpii de staționare și, implicit, consumul de carburant și poluarea aferentă;
- Promovarea politicilor „verzi” de transport și a mijloacelor de transport în comun;
- Sincronizarea semafoarelor și calibrarea timpilor, în funcție de datele culese prin intermediul sistemelor inteligente de management al traficului;
- Campanii pentru promovarea transportului alternativ (weekenduri fără trafic, sărbători fără trafic, promovare inițiative ONG-uri, educație în școli).

Pe termen lung, vor fi avute în vedere și alte măsuri, printre care:

- Introducerea treptată a restricțiilor de acces în funcție de norma de poluare și în funcție de stadiul autostrăzii A8 și al centurii orașului;
- Introducerea treptată a restricțiilor de tonaj;

- Încurajarea ride-sharing-ului prin măsuri ca: acordarea permisiunii pentru autoturismele companiilor de transport persoane de a circula pe benzile unice;
- Reducerea emisiilor provocate de trafic, la normele prevăzute de lege.

4.3 Proiecte mari (în parteneriat cu Consiliul Județean și/sau Guvernul)

• Trenul urban.

Traseul trenului urban va utiliza în mare parte infrastructura existentă, așa cum este deja prevăzut în PMUD al Municipiului Iași. Traseele existente pot prelua inclusiv traficul de mărfuri urmând a fi studiată și decisă extinderea traseelor spre viitoarea zona cargo a aeroportului și Zona Economică Liberă adiacentă.

- Revitalizarea traseelor de cale ferată existente;
- Suplimentarea stațiilor de îmbarcare în funcție de punctele de interes și ariile de dezvoltare economică;
- Achiziția etapizată de garnituri de tren noi, moderne și ecologice;
- Atragerea de fonduri europene și de parteneri privați.

• Centura Iașului.

Rolul primordial al unei șosele de centură este de a îndepărta traficul rutier de oraș, numai că propunerea actuală este fundamental greșită pentru că nu are un impact semnificativ în această direcție. Din acest motiv, se impun următoarele măsuri:

- Reproiectarea și actualizarea traseului Varianta Sud pentru definirea celor mai bune variante de ocolire și, respectiv, de legătură cu arterele de circulație majore existente și viitoare;
 - Stabilirea variantelor de conectare a centurii Nord - trafic greu cel puțin în profil de drum expres pentru a asigura un tranzit rapid de persoane și mărfuri cu viitoarea Autostradă A8, într-un concept care trebuie să integreze Zona Metropolitană adiacentă.
- **Aeroportul Internațional Iași.**
- Este nevoie de extindere atât pentru traficul de persoane cu terminal pasageri, cât și pentru traficul de mărfuri, cu terminal cargo (în condițiile definirii pentru acesta din urmă a Zonei Economice Libere Iași). De asemenea, se impune suplimentarea conectivității aeroportului prin intermediul arterelor de circulație locală și județeană cu Centrele multimodale periurbane, cu segmentele Nord și Sud ale centurii ocolitoare a orașului Iași și cu viitoarele trasee ale Autostrăzilor A8 spre Republica Moldova și A7 spre Ucraina.
- Realizarea Master Planului Aeroportului Internațional Iași
 - Definirea și acreditarea Zonei Economice Libere Iași
 - Actualizarea Planului de Mobilitate Urbană Durabilă pentru definirea celor mai bune relații de legătură cu arterele de circulație majore existente și viitoare
 - Atragerea de fonduri europene și de parteneri privați.

• **Centre multimodale de transport (minimum două).**

Acestea vor fi principalele noduri de transfer ale categoriilor de trafic deservite de fiecare arteră de circulație județeană/regională, îndeosebi pe axele de circulație majore Est-Vest și Nord-Sud care se confruntă frecvent cu blocaje de trafic, îndeosebi în zonele periurbane ale Municipiului Iași. Urgențele maxime sunt axa dinspre Vest, în zona de legătură cu Comuna Valea Lupului prin Șoseaua Păcurari și axa dinspre Sud, în zona de legătură cu Comuna Bârnova prin Șoseaua Bucium.

- Construirea de parcări de tip Park&Ride în arealul centrului multimodal situat în zonele periurbane ale Zonei metropolitane, având rolul de a facilita parcare a autoturismelor personale pe o perioadă determinată, la un cost modic, în avantajul accesării și utilizării transportului în comun – tramvai, autobuze electrice, tren urban;
- Amenajarea de parcări pentru biciclete sau alte mijloace de transport alternativ, dezvoltarea punctelor de închiriere și / sau folosință gratuită care să fie în legătură cu velorute dedicate sau cu benzile prioritare rezervate transportului public;
- Asigurarea unui transfer între categoriile de mobilitate deservite care să fie cât mai facil, fără efort, îndeosebi pentru persoanele cu mobilitate redusă (vârstnici, persoane cu dizabilități, copii etc.);
- Garantarea securității persoanelor și bunurilor, a stării de întreținere ireproșabilă și a protecției față de căile de rulare sau pericolele de îmbarcare – debarcare;
- Asigurarea unei informări în timp real, evitând astfel

incoerența sau incertitudinea în privința mijlocului de transport agreat și/sau a traseelor;

- Dotarea cu spații dedicate funcțiilor complementare perioadei de așteptare (spații comerciale, recreative, întâlniri) și spații auxiliare specifice (administrative, grupuri sanitare, puncte medicale);
- Asigurarea plății unice, integrate, pentru întregul traseu care urmează a fi străbătut, prin toate variantele cunoscute, prioritară fiind dezvoltarea plății electronice integrate în platforma de informare electronică asupra traseului, preferabil cu evidențierea punctelor de atracție culturală, istorică și comercială adiacente respectivului traseu;
- Separarea zonelor dedicate transportului de persoane de zonele cargo, acolo unde acestea coexistă în arealul unui centru multimodal și a circulațiilor dedicate fiecăreia;
- Dezvoltarea de zone cargo cu destinații și spațialitate flexibilă determinate în funcție de specificul și cererea operatorilor economici deserviți din arealul zonei metropolitane căreia i se adresează, sau a orașului, precum și asigurarea serviciilor administrative și de funcționare acestora;
- Actualizarea Planului de Mobilitate Urbană Durabilă.

3.

**Spații verzi
și mediu curat**

În ultimul deceniu s-a vorbit prea puțin despre gradul ridicat de poluare a Iașului, deși Comisia Europeană a lansat procedura de infringement împotriva României încă din anul 2014, din cauza cantităților mari de particule PM10 din aer. Conform comunicatului Comisiei Europene, sancțiunile sunt justificate de expuneri ale populației la niveluri nesănătoase de PM10 încă din anul 2007.

Realitatea gravă a început a fi conștientizată în ultimii doi ani, de când Iașul este pe primele locuri în topul celor mai poluate orașe din România. Aerul din Iași are cele mai ridicate concentrații medii anuale de particule PM10 și PM2,5 (particule în suspensie, cu diametrul de 10 și, respectiv, 2,5 micrometri, extrem de periculoase pentru sănătate). Datele Agenției Naționale pentru Protecția Mediului arată că, în anul 2018, singurele stații din țară unde s-au depășit pragurile stabilite de Comisia Europeană la PM10 și PM2,5 au fost cele din Iași.

Însă poluarea nu înseamnă doar PM10 și PM2.5. În compoziția aerului pe care îl respirăm la Iași există și compuși precum hidrogenul sulfurat, acidul sulfuric, acidul cianhidric, benzen, oxizi, dioxine, furani, compuși metalici, toți rezultați din traficul auto ușor sau greu, șantiere, de la mașini cu grad ridicat de uzură, din deșeuri, gropi de gunoi, industrie, arderi și instalații defectuoase de încălzire pe lemne și cărbune.

Poluarea a cauzat de peste zece ori mai multe decese decât accidentele rutiere. Situația ar putea fi mult mai

gravă decât cea raportată efectiv, având în vedere că tendința de până acum a autorităților a fost să ascundă problema limitând drastic capacitățile de monitorizare. Există doar două stații de măsurare a particulelor în Iași, în cartierele Podul de Piatră și Cantemir. Dintre acestea două, doar stația din Cantemir măsoară și cantitatea de particule PM2.5. Din cauza lipsei măsurătorilor, există deficiențe grave și în datele privind calitatea aerului măsurate de rețeaua de monitorizare din România.

Suprafața de spațiu verde ce revine fiecărui locuitor este la acest moment de aproximativ 18mp, cu mult sub norma europeană recomandată de 26mp/locuitor și la jumătate față de norma prevăzută de viitorul P.U.G. (aflat încă în dezbateri) care prevede 36mp.

Există soluții și tehnologie necesară pentru ca Iașul să devină un oraș care oferă locuitorilor un mediu curat și sigur. Administrațiile municipale sunt principalele instituții care pot și trebuie să pună bazele adaptării atât la problemele din prezent, cât și consecințele care vor veni odată cu schimbările climatice.

Iașul trebuie să fie un oraș care le oferă locuitorilor un mediu sănătos, curat și sigur, un oraș inteligent care își folosește resursele tehnologice și informatice pentru a deveni un exemplu european de bune practici. Locuitorii și operatorii economici trebuie să înțeleagă rolul lor activ în protecția mediului, iar acest lucru se poate face prin educarea cetățenilor și prin schimbarea comportamentului

la nivel de societate. Administrația trebuie să fie capabilă să îmbunătățească calitatea vieții și să asigure dezvoltarea armonioasă a orașului, în deplin respect pentru sănătatea cetățenilor și a mediului înconjurător.

Soluțiile noastre

Iașul Verde.

Pădurea Urbană - Plantăm 10.000 de arbori în Iași. Strategia Uniunii Europene promovează și încurajează infrastructura verde, în esență natura, în obținerea beneficiilor ecologice, sociale, estetice și economice. În viitor, politica de dezvoltare a infrastructurii gri (construcțiile) va fi de nepermis fără asigurarea infrastructurii verzi în echilibru cu aceasta. "Infrastructura verde este de multe ori mai ieftină și mai durabilă decât alternativele oferite prin ingineria civilă convențională" (Chantal van Ham, IUCN European Programme Officer). Parisul a decis să planteze 20.000 de copaci până la finalul anului 2020, creând o „pădure urbană”. În 2018 plantase deja 10.000, una dintre cele mai ieftine și benefice măsuri pentru sănătatea locuitorilor. Plantarea a 10.000 de arbori în Iași este un proiect entuziasmant și realist. Arborii sunt o soluție pentru multe dintre cele mai presante probleme de mediu din oraș, pădurile urbane având un impact pozitiv evident. În afară de faptul că asigură habitatul propice echilibrului biodiversității urbane, arborii ajută la preluarea apei din precipitații, reduce scurgerile pluviale, protejează calitatea apei și reduce costurile de tratare. În plus, echilibrează

umiditatea atmosferică, asigură confortul termic resimțit și stochează în mod natural Carbonul atmosferic. Însă cel mai important pentru Iași este că arborii acționează ca filtre naturale care absorb gazele poluante CO, O₃, NO₂, SO₂, metalele grele și rețin particulele fine PM₁₀ și PM_{2.5} în masa vegetală. Prezența arborilor în oraș poate duce la diminuarea temperaturii pe timp de vară cu 2-8°C. Nu în ultimul rând, spațiile verzi și pădurile urbane îmbunătățesc sănătatea fizică, psihică și comportamentală a oamenilor, contribuind la bunăstarea comunităților urbane.

- Axa verde. Albia Bahluiului poate deveni un plămân verde care să traverseze orașul de la Vest la Est și un ax principal de dezvoltare a velorutelor. O astfel de axă va lega printr-un traseu deja cunoscut multe zone de interes ale orașului, inclusiv zona centrală și campusul universitar, de cartierele limitrofe și zonele periurbane din capetele acestui ax.
- Centuri verzi exterioare. Aceste bariere naturale reprezintă o protecție ideală împotriva prafului, a mirosurilor neplăcute și a zgomotului. Dacă unele zone periurbane nu suferă din lipsa acestor bariere naturale, există și zone descoperite, afectate atât de indicatorii de trafic crescuți cât și de dezvoltările industriale din vecinătate. Cartiere precum Dacia și Alexandru cel Bun trebuie protejate cu astfel de centuri verzi deoarece sunt expuse direct factorilor poluatori menționați. Cartierul Dacia este direct deschis spre șesul Bahluiului și aici ar trebui amenajate cu prioritate perdele de protecție naturală.

Energie regenerabilă.

Instalăm panouri solare pe acoperișurile școlilor, instituțiilor și ale stațiilor de transport în comun, asigurând astfel energie verde pentru consumul public. Finanțarea acestor proiecte va fi făcută prin fonduri europene. Modernizarea acestor spații va include și facilități moderne, precum posibilitatea încărcării telefonului sau laptopului, în afara locuinței sau biroului, în mod gratuit.

Creăm fațade și acoperișuri verzi.

Clădirile acoperite cu vegetație reduc poluarea cu până la 20%. Odată acoperite cu plante, fațadele clădirilor vor consuma dioxidul de carbon din orașe și vor produce oxigen. Potrivit studiilor, fațadele și acoperișurile verzi absorb între 10 și 20% din pulberile în suspensie, rezultate din activitățile de transport, industriale sau comerciale. De asemenea, ele pot reduce temperatura aerului în orașe cu până la 10 grade celsius, diminuând efectul numit „insula de căldură”. Acest efect apare pentru că materialele de tipul betonului și al asfaltului absorb radiația solară într-o măsură mult mai mare decât o suprafață acoperită cu vegetație și apoi degajă căldura. Astfel, temperaturile înregistrate în orașe sunt în general chiar și cu 10-12 grade Celsius mai mari decât cele din zonele rurale apropiate. O fațadă vegetală ar putea reduce aceste temperaturi cu până la 10 grade, potrivit cercetătorilor. Un alt beneficiu identificat în studii este acela că fațadele verzi reduc nivelul de zgomot cauzat de trafic sau de alte activități umane, cu până la 10 dB, prin estomparea zgomotului de fundal din surse mai îndepărtate.

Curățăm și eliberăm spațiile verzi de mizerie, construcții improvizate și chioșcuri, le îngrijim și le redăm comunității.

Iașul este sub nivelul de 26 de mp de spațiu verde/locuitor stabilit ca standard de Uniunea Europeană. Deși în Registrul Spațiilor Verzi este menționată o suprafață de aproape 24 mp/locuitor, în realitate situația este cu mult diferită. În primul rând, acest Registru ia ca referință populația din 2011. În al doilea rând, în acest registru sunt incluse ca spații verzi și cimitirele și pădurile de la periferia orașului. În realitate, spațiul verde ce-i revine fiecărui ieșean este sub 18 mp. Obiectivul este să creștem această suprafață până la 26 de mp, în teren efectiv, fără artificii birocratice, fără includerea terenurilor extravilane în intravilan. Verificăm situația fiecărui metru pătrat de teren din oraș și îl punem în valoare prin plantarea de arbori și prin îngrijire periodică. De asemenea, vom demola orice amenajare ilegală care acoperă spațiul verde. Blocăm orice construcție pe spațiul verde. Includem în noul PUG spații verzi oriunde acest lucru este posibil. Impunem noilor cartiere rezidențiale să aibă spații verzi plantate cu arbori mult mai generoase și refacem aliniamentele de arbori. Segmentele de spații verzi de pe trotuare pot fi înfrumusețate prin plantarea cu flori sau montarea unui gazon (a se vedea Șoseaua/Strada Arcu, strada Gării, Tătărași și multe alte cartiere/zone).

Amenajăm malul lacului CUG II, cu o suprafață de 18.000 metri pătrați.

În zona CUG, nu există niciun spațiu de relaxare, în ciuda intensificării construirii de blocuri de locuințe și a creșterii accelerate a numărului de locuitori. Propunerea vizează regenerarea urbană a lacului CUG II, prin amenajarea spațiilor verzi degradate, plantarea de arbori, bănci, pergola și realizarea de alei pietonale.

Facem curățenie și monitorizăm deșeurile.

Vom instala containere moderne de colectare selectivă în tot orașul și vom suplimenta cartierele cu containere acolo unde frecvent gunoiul se revarsă pe stradă. Încurajăm și eficientizăm colectarea selectivă prin campanii de conștientizare stradale și door-to-door, în cartiere. Vom implementa un sistem de monitorizare a deșeurilor în timp real, pentru a putea urmări depozitele de gunoi, pubelele și camioanele și optimiza rutele de colectare folosind datele colectate și proiecțiile generate.

Amplasăm recipiente de gunoi și pungi pentru recoltarea excrementelor de la câinii cu stăpân, pe cât mai multe străzi și în parcuri.

Derulăm o campanie de conștientizare a nevoii de curățenie ("Vă rugăm curățați după câinele dumneavoastră").

Urgentăm investițiile la centura Iașului pentru devierea traficului greu pe rute ocolitoare.

Primăria trebuie să se implice cât mai mult posibil în urgentarea investițiilor la Centura Iașului. Este inacceptabil ca tirurile și camioanele să treacă prin mijlocul orașului. Continuarea realizării centurii ocolitoare a Iașului a fost târăgănată după darea în folosință în 2012 a primului tronson (DN 28 - Valea Ursului - Lunca Cetățuiei). Deși în anul 2019 s-au alocat bani pentru realizarea tronsonului pe varianta Sud (zona Poitiers - Trei Fântâni) - proiectul întârzie nepermis de mult, lucrările nu au început. Motivul este lipsa de voință politică de a ne salva de traficul greu ce traversează orașul. Actorii politici ieșeni continuă să-și paseze responsabilitățile și nu pierd ocazia să se acuze reciproc de faptul că Iașul nu are centura mult promisă.

Investim într-o rețea proprie cu 50 de senzori de poluare.

Monitorizarea și menținerea calității aerului este unul dintre cele mai importante aspecte ale managementului orașului. Fără măsurători independente, nimeni nu poate răspunde de contaminarea aerului într-un cartier sau când aerul este irespirabil, când mirosul este de nesuportat sau când este fum. Pentru a implementa măsuri de reducere a gradului de poluare, Iașul are mai întâi nevoie de informații despre modul în care nivelurile poluanților se schimbă în timp în anumite locații. Vom implementa un sistem de monitorizare și management al calității aerului în timp real bazat pe o rețea de senzori și un soft cu algoritmi de predicție. De asemenea, vom

elabora pachete de măsuri pe care administrația să le aplice temporar, în cazul în care, în urma monitorizării, o zonă depășește limitele admise de poluare (de exemplu: blocarea intrării vehiculelor grele în zona afectată și direcționarea lor pe alte rute, transmiterea de recomandări către public să evite zonele afectate).

Modernizăm parcul auto al Companiei de transport public.

Vom pune accent pe cele mai prietenoase soluții pentru mediu: tramvaie moderne, autobuze electrice sau autobuze cu emisii scăzute de noxe. Un transport public bine pus la punct va avea și un alt avantaj: ieșenii vor alege să meargă cu autobuzul sau cu tramvaiul și nu cu mașina personală. Asta va însemna mai puțină aglomerație în trafic și mai puțină poluare. Vom dezvolta sistemul SMART de management al transportului urban și dezvoltarea unei rețele multimodale pentru Zona Metropolitană, care să ajute la diminuarea numărului de mașini personale în oraș.

Promovăm principiul 3R (reducere, recuperare, reciclare).

Vom derula campanii de conștientizare a necesității aplicării principiului 3R prin campanii de presă, pliante, acțiuni în grădinițe și școli. Vom dezvolta modele alternative (de tip economie circulară) care au ca scop limitarea risipei de resurse naturale și a producerii de deșeuri și vom înființa puncte de recuperare și refolosire a produselor de mobilier și electrocasnice funcționale.

Achiziționăm două stații de filtrare a aerului în Municipiul Iași pentru combaterea poluării.

O astfel de stație se bazează pe o tehnologie avansată de filtrare, prin care aerul este aspirat, iar praful fin și poluanții sunt reținuți. Stația filtrează aerul pe o suprafață de 250.000 mp, cu o eficiență de 95% și purifică o cantitate de 12.000 metri cubi pe oră. Putem achiziționa în Iași două stații de filtrare a aerului la un cost de 200.000 euro/bucata. Aceste stații pot fi montate în două zone cunoscute pentru nivelul ridicat de particule PM10, respectiv Podul de Piatră și Bularga.

Digitalizăm și transparentizăm instituțiile de mediu implicate în combaterea poluării.

Vom înființa un call center și o aplicație web pentru preluarea în timp real a sesizărilor din partea populației cu posibilitatea consultării și implementării unor soluții optime de remediere a situațiilor apărute. Vom constitui o bază de date transparentă cu toate sesizările și modul de soluționare a acestora. De asemenea, vom trimite periodic un buletin de informare către ONG-uri cu privire la sesizările și acțiunile legate de protecția mediului și combaterea poluării.

4.

**Urbanism
si calitatea
locuirii**

Urbanismul lașului este incoerent, agresiv, tributar intereselor dezvoltatorilor imobiliari și capturat de aceștia. Avem o dezvoltare inegală, concentrată în principal pe dezvoltarea de noi clădiri și noi cartiere rezidențiale, cu arhitectură anostă, ridicate exclusiv pentru profitul imediat și consistent al dezvoltatorilor. Complicitatea dintre aceștia și administrația orașului a dus la apariția unor construcții haotice, lipsite de sustenabilitate la nivel de infrastructură și mobilitate, cu străzi subdimensionate, fără transport public, cu probleme de capacitate tehnică a utilităților, vitregite de serviciile publice necesare unei vieți confortabile. Au apărut blocuri între case, în parcuri sau pe spații verzi, au fost depășiți indicatorii urbanistici prevăzuți în documentațiile locale, s-a construit haotic, fără planificare coerentă și fără preocupare pentru calitatea locuirii.

Soluțiile noastre

- Aprobarea cât mai rapidă a noului PUG (Plan Urbanistic General), având în vedere că actualul PUG are o vechime de 20 de ani și nu mai corespunde realităților orașului. Dezvoltatorii imobiliari profită exact de această întârziere, iar lașul suferă intervenții imposibile de remediat tocmai din cauza aceasta.
- Implicarea comunității locale în luarea deciziilor urbanistice atât la nivel macro, pentru întreg arealul orașului, cât și la nivel micro, la nivel de cartier, stradă, cvartal. Implicarea este esențială iar decizia comunității trebuie să fie literă de lege pentru administrația orașului.
- Organizarea de consultări publice reale, corecte și

transparente, care să își propună să informeze și să atragă interesul unui număr reprezentativ din totalul locuitorilor acestui oraș.

- Administrația publică va solicita investitorului consultarea directă a locuitorilor din imediata vecinătate a oricărei intervenții urbanistice propuse, cu impunerea unui procent de participare și răspuns ridicat (50%+1), astfel încât să existe o acceptare cu majoritate a intervenției.
- În investițiile publice arhitecturale și culturale importante (muzee, autogări), Primăria va avea obligația definirii unor Teme de Concurș, realizate în urma consultării unor specialiști independenți (arhitecți, istorici, arheologi, oameni de cultură) recunoscuți pentru realizările lor. Pe baza acestor teme vor fi organizate concursuri de idei cu adresabilitate națională și internațională și premii atractive, asemenea inițiativelor similare ale altor mari orașe europene. Aceste concursuri vor fi mediatizate și vor avea jurizare asigurată de membri ai Ordinului Arhitecților din România.
- Protejarea zonei centrale de inițiative care reprezintă un risc major. De exemplu, actuala administrație, sub pretextul revitalizării imaginii peisagistice din arealul imediat al Palatului Culturii, și-a propus să construiască o parcare subterană. O astfel de inițiativă reprezintă un risc major de distrugere a vestigiilor istorice aflate în subteran, un patrimoniu consistent, valoros și reprezentativ pentru perioada medievală de existență a Curții Domnești Moldovenești, aflat în

- conservare naturală sub esplanada Palatului Culturii.
- Responsabilizarea Serviciului de Urbanism din cadrul Primăriei privind monitorizarea situației PUZ-urilor derogatorii (Planuri Urbanistice Zonale, prin care se modifică indicatorii Planului Urbanistic General pentru anumite zone). Funcționarii serviciului de urbanism și amenajarea teritoriului, cu sprijinul consilierilor locali și a C.T.A.T.U., vor trebui responsabilizați în direcția efectuării unei analize judicioase, profesionale, asupra impactului real al dezvoltării urbane propuse spre avizare / autorizare. Vor fi analizate atent influențele extinse asupra mediului construit existent, asupra mobilității zonei și asupra capacității infrastructurii acesteia de preluare a încărcării rezultate din noile investiții, asupra existenței dotărilor publice sau private adiacente, serviciilor, școlilor, dispensarelor, spațiilor verzi etc.
 - Consiliul Local Iași trebuie să redevină un garant al respectării legislației urbanistice și al protejării echilibrate atât a bunăstării cetățeanului cât și a intereselor firești ale investitorilor privați.
 - Atragerea de parteneri dintre ONG-uri pentru a colabora în vederea monitorizării și informării în timp real cu privire la derapajele urbanistice constatate.

5.

**laşi -
Smart City**

Iașul a cunoscut în ultimii ani o dezvoltare accelerată a sectorului tehnologic, reușind să atragă nume importante din industria IT mondială. Cu peste 20.000 de profesioniști care lucrează în sectorul IT, peste 1.000 de absolvenți anual și două facultăți de profil, Iașul reprezintă unul din pilonii de dezvoltare ai industriei IT din România. Infrastructura digitală bine pusă la punct, cu rețele de fibra optica care acoperă peste 90% din suprafața municipiului, reprezintă un argument în plus menit să încurajeze atât dezvoltarea serviciilor digitale, cât și utilizarea acestora la scara cât mai largă.

În ianuarie 2018, Comisia Europeană a selectat 15 orașe, printre care și Municipiul Iași, în programul Digital Cities Challenge (DCC). Timp de 14 - 18 luni, Municipiul Iași a beneficiat de servicii de consultanță personalizată și a primit la final o strategie și un plan de acțiune pentru transformarea digitală.

Cu toate acestea, administrația publică locală pare că nu și-a găsit locul și nu și-a înțeles rolul în dezvoltarea digitală a Iașului. Pașii timizi făcuți până acum în direcția digitalizării serviciilor publice denotă o totală lipsă de înțelegere a fenomenului. Soluțiile adoptate până acum sunt fie scumpe și ineficiente (de exemplu, sistemul de digitalizare a managementului traficului), fie abordări izolate ale unor probleme punctuale, materializate prin aplicații web deloc intuitive, lipsite de coerență, care întăresc impresia generală de amatorism și improvizatie.

Este mai mult decât evident contrastul puternic dintre efervescența care caracterizează comunitatea IT și societatea civilă din Iași, pe de o parte, și încercările timide făcute de administrație în direcția digitalizării serviciilor publice, pe de alta.

Digitalizarea nu este un scop în sine, ci un mijloc menit să ofere o calitate mai bună a vieții locuitorilor, să elimine cozile la ghișee și să asigure o interacțiune mai eficientă a cetățenilor cu administrația. Digitalizarea înseamnă mai simplu, mai bine și mai rapid. Un model de guvernare digitală simplificat și dinamic, care stimulează competitivitatea și transparența în cheltuirea banului public, este piatra de temelie a unei administrații eficiente.

Iașul are toate atuurile necesare pentru a deveni un oraș cu adevărat inteligent și un model de dezvoltare digitală în România și în Europa. Tehnologia îmbunătățește interacțiunea dintre administrație și cetățean, elimină cozile la ghișee și asigură instrumentele necesare pentru o administrație transparentă și o guvernare participativă.

Soluția la multe dintre problemele actuale și răspunsul firesc la așteptările cetățenilor este transformarea Iașului într-un smart city. În ziua de astăzi, când vorbim despre smart city, ne referim

În general la un oraș modern, care folosește tehnologiile noi ca unelte pentru rezolvarea problemelor economice, sociale și de mediu cu care se confruntă.

Tehnologiile smart sunt, în general, soluții IT&C moderne, de la senzori de mediu, probabil printre cele mai mici și mai ieftine componente smart, până la echipamente hardware costisitoare, precum centre de control și monitorizare a activităților urbane, rețele inteligente și vehicule autonome, inclusiv aplicații pentru mobil, platforme on-line și alte componente asemănătoare puse la dispoziția cetățenilor.

Orașele smart sunt concepute astfel încât să contribuie la îmbunătățirea calității vieții cetățenilor și a comunităților din care aceștia fac parte. Fie că vorbim de educație, transport, energie, deșeurii sau acces la apă, tehnologiile inteligente sunt utilizate azi pe scară largă pentru a îmbunătăți calitatea vieții. Iașul are nevoie de investiții în soluții smart, care să rezolve principalele probleme cu care se confruntă orașul.

Soluțiile noastre

- **Licitație pentru o soluție geospațială** care să asigure gestiunea integrată a teritoriului (toate infrastructurile și serviciile Primăriei Iași) și implementarea soluției. Vor putea fi urmărite mult mai ușor toate actele de urbanism (autorizații, cerificate, avize etc), va fi monitorizat stadiul lucrărilor la obiectivele de investiții, va fi integrat registrul spațiilor verzi și vor fi corelate absolut toate datele din Primărie cu datele geospațiale furnizate de această hartă oficială.
- **Utilizarea semnăturii electronice.** Majoritatea serviciilor oferite de Primărie vor putea fi livrate și online. Vom încuraja, în special pentru companii, utilizarea semnăturii electronice astfel încât deplasarea la primărie să fie înlocuită cu trimiterea și primirea documentelor pe email, cu semnătură electronică securizată.
- **Înființarea unui departament de City Intelligence,** care va aduna datele relevante pentru orașul Iași și le va publica pe un portal gratuit, astfel încât orice cetățean, antreprenor, cercetător sau IT-ist să le poată accesa și utiliza în propriile aplicații. A descoperi nevoi și tendințe este esențial pentru o administrație implicată, modernă și coerentă. Vom avea indicatori pentru locuire, construcții, demografie, criminalitate, calitatea aerului, curățenie, dezvoltare economică, educație, sănătate, cultură, sport, tineret, dezvoltare urbană, transport și multe altele. Modelul londonez este o bună inspirație: <https://data.london.gov.uk>

- **Afișaje digitale în stațiile de transport public și în parcări.** Leșenii vor afla foarte ușor locația mijloacelor de transport în comun sau disponibilitatea locurilor de parcare în parcările publice.

- **Calitatea aerului.**

Monitorizarea și menținerea calității aerului este unul dintre cele mai importante aspecte ale managementului orașului. În ultimii ani au fost înregistrate frecvente depășiri ale indicatorilor de poluare a aerului, fapt ce prezintă riscuri grave pentru sănătate și mediu. Adoptarea principiilor moderne de mobilitate urbană, modificarea temporară a reglementărilor de trafic în zonele foarte poluate ale orașului sau oferirea de stimulente pentru bicicliști sau pietoni au ca rezultat îmbunătățirea calității aerului. Dar pentru a implementa aceste măsuri, Iașul are nevoie de date despre modul în care nivelurile de poluanți se schimbă în timp în anumite locații. Este nevoie de un sistem de monitorizare și management al calității aerului, bazat pe o rețea de senzori care să transmită datele în timp real și pe un soft cu algoritmi de predicție. În cazul în care sistemul indică un nivel ridicat de poluare a aerului dintr-o anumită zonă din oraș, autoritățile pot lua măsuri temporare, cum ar fi, de exemplu, restricționarea intrării vehiculelor grele în zona respectivă, în anumite intervale orare sau acordarea unui drum gratuit cetățenilor pentru a utiliza transportul public local. În plus, prin publicarea acestor date, permite persoanelor să evite zonele afectate.

- **Monitorizarea nivelului de zgomot ambiental.**
Poluarea fonică afectează atât sănătatea, cât și comportamentul oamenilor. Sunetul devine nedorit atunci când interferează cu activități normale, afectând negativ calitatea vieții. Cu ajutorul unui sistem de monitorizare a zgomotului în timp real, autoritățile vor putea răspunde rapid la probleme specifice. Acest sistem va centraliza și va oferi date pentru a sprijini decizia autorităților de a refuza sau impune condiții de control asupra unor proiecte care pot avea un nivel ridicat de zgomot.
- **Gestionarea deșeurilor.** Având în vedere creșterea rapidă a cantității și a costurilor deșeurilor solide, Iașul trebuie să își gestioneze mai bine deșeurile. Cu ajutorul unor sisteme integrate de monitorizare, autoritățile vor putea urmări depozitele de gunoi, pubelele și camioanele și ar putea optimiza rutele de colectare folosind datele furnizate și proiecțiile generate.
- **Trafic - Sisteme inteligente de transport public.**
Îmbunătățirea rețelelor de transport public prin intermediul tehnologiilor inteligente face ca această infrastructură să fie mai eficientă, mai utilizabilă și mai atrăgătoare. Acest lucru reduce traficul și congestia, deoarece mai multe persoane aleg să treacă de la utilizarea vehiculelor private la alternative de transport public. Sistemele de transport inteligente, pot integra toate formele de transport public urban și infrastructură fizică și digitală, pentru a-l face mai

eficient, mai centrat pe pasageri și mai autonom. Multe dintre sistemele de transport public inteligent se bazează pe energii regenerabile, ceea ce permite reducerea emisiilor globale de combustibili fosili din transportul urban.

- **Trafic - Sisteme inteligente de gestionare a mobilității.** Sistemele de management al mobilității în orașe acoperă numeroase aspecte ce țin de dinamica urbană, începând cu fluxul de trafic și infrastructura critică, până la gestionarea parcărilor și a șantierelor. Utilizând astfel de soluții putem integra sistemele de operare existente într-o platformă comună care oferă posibilitatea de a vedea în timp real cum funcționează rețeaua de mobilitate urbană. Informațiile oferite vor permite autorităților să detecteze și să rezolve mai rapid problemele și incidentele de trafic, să redirecționeze traficul în afara zonelor aglomerate, să ofere rute alternative în timpul lucrărilor de construcție, să gestioneze parcare în tot orașul și, cel mai important, să împărtășească datele cu serviciile de urgență și operatorul de transport public, permițând acestora să aleagă cele mai bune rute.
- **Managementul energiei - iluminat stradal inteligent.** Gestionarea energiei este una dintre cele mai solicitante probleme din centrele urbane, din cauza complexității sistemelor energetice și a rolului lor vital. Prin urmare, trebuie acordată atenție și efort semnificativ acestei probleme. Iluminatul inteligent este una dintre cele mai ușor de implementat

tehnologii pentru ca orașele să treacă la o economie cu emisii reduse de carbon. Iluminatul pe bază de LED duce la scăderea facturilor de iluminat stradal cu 50% - 70%. Dezvoltarea unei astfel de rețele conectate la un sistem centralizat de management poate aduce beneficii imediate orașului prin posibilitatea controlului de la distanță. Concret, iluminarea poate fi programată (inclusiv cu intensitate diferită zonal sau pe fiecare stâlp), autoritățile pot fi notificate cu privire la întreruperi și avarii. De asemenea, un astfel de sistem va furniza date despre consumul de energie și va oferi instrumente analitice puternice pentru îmbunătățirea performanței sistemului de iluminat stradal. Nu în ultimul rând, pot fi folosiți senzori de mișcare care se activează și crește intensitatea luminii atunci când observă o mașină sau un pieton în zonă (dacă nu există activitate în zonă, lumina este reglată automat la un nivel minim). O astfel de rețea de iluminat stradal își acoperă singură costurile de implementare prin economiile de energie pe care le generează. În același timp, stâlpii de iluminat sunt infrastructura ideală pentru montarea sistemelor smart city: senzori, camere, echipamente etc.

- **Managementul energiei - Contorizare inteligentă.** Contoarele inteligente sunt instrumente utilizate pentru a gestiona și înregistra energia electrică și performanța dispozitivelor electronice din casă. Ceea ce face ca acestea să fie „inteligente” este capacitatea lor de a furniza analize detaliate și precise

privind utilizarea electrică în timp real sau la intervale prestabilite. Colectarea automată a unui spectru larg de date despre consumul de energie electrică poate elimina nevoia estimărilor de consum lunar și a vizitelor la domiciliu pentru citirea contorului. Printre avantajele contoarelor inteligente pentru consumatori se numără: feedback-ul mai bun și mai detaliat cu privire la consumul de energie, posibilitatea de a ajusta obiceiurile de consum pentru a reduce facturile la energie electrică, reducea numărului de întreruperi și defecțiuni la nivelul întregului sistem. Contoarele inteligente au însă avantaje și pentru companiile electrice: elimină citirile lunare de contor, monitorizează sistemul electric în timp real, oferă date precise pentru echilibrarea încărcărilor electrice reducând astfel întreruperile și defecțiunile, permite fixarea prețurilor dinamice, ajută la optimizarea profitului cu resursele existente.

Transformarea Iașului într-un smart city va contribui la dezvoltarea orașului în următoarele arii:

- Dezvoltarea noilor afaceri și atragerea marilor companii spre Iași. Iașul va deveni mai atractiv pentru start-up-uri, dar și pentru companiile consacrate, ideile noi găsindu-și ușor suport în administrația locală. Relația cu instituțiile locale nu va mai reprezenta, ca până acum, o piedică în calea dezvoltării afacerilor, ci va veni în întâmpinarea nevoilor întreprinzătorilor, susținându-i atunci când aceștia au nevoie. Marile companii care au birourile în alte orașe ale țării sau ale

Europei vor fi și ele interesate să investească în Iași pentru dezvoltarea afacerilor. O dată cu apariția în Iași a companiilor multinaționale, orașul se va deschide, devenind o a doua casă pentru mulți specialiști din diferite țări care oferă consultanță de specialitate filialelor naționale. Astfel, aceștia fiind obișnuiți cu conceptul de „smart city”, vor găsi în Iași o locație familiară și prietenoasă.

- Promovarea orașului ca destinație modernă de turism. Iașul digitalizat, iașul în care dispui de date online, în care te poți informa asupra mijloacelor de transport în comun, asupra hotelurilor, restaurantelor, muzeelor sau a altor modalități de petrecere a timpului liber, poate reprezenta un magnet pentru turiștii care caută o experiență românească modernă.

- Implicarea oamenilor în rezolvarea problemelor municipalității. Asistăm la începutul fiecărui an la un simulacru de consultare bugetară organizată de actuala conducere a orașului. Un sistem digitalizat performant, în care locuitorii orașului se pot implica direct, contribuind cu idei, cu opțiuni asupra alocărilor financiare sau în care pot semnala derapaje este necesar pentru normalizarea relației cetățean – municipalitate.
- Informarea facilă a cetățenilor cu privire la activitatea instituțiilor publice. În ultimii ani, paginile de social media ale instituțiilor locale ieșene nu au făcut altceva decât să crească notorietatea electorală a actualilor conducători. Propunem transformarea acestor pagini, astfel încât rolul lor să fie informarea corectă a cetățenilor referitor la activitățile care îi privesc în mod direct.

6.

**Debirocratizare
și transparență**

Calitatea serviciilor publice oferite cetățenilor Municipiului Iași este strâns legată de accesul rapid la acestea și de timpul petrecut pentru a le obține. De aceea problemele legate de debirocratizare, simplificare și digitalizare sunt extrem de importante. Principalele provocări în fața digitalizării administrației sunt: fragmentarea decizională și tehnologică, absența unei culturi a colaborării interinstituționale, rezistența la schimbare, resursa umană neprofesionalizată. Dincolo de eficientizare, digitalizarea serviciului public și a administrației ar transmite un semnal puternic la nivel local privind hotărârea decidenților politici de a trece într-o eră a transparenței.

Soluțiile tehnice implementate până acum abordează problemele într-un mod neunitar, sunt găzduite pe diverse platforme și site-uri, nu sunt conectate între ele și nu au fost gândite ca părți dintr-un tot. De asemenea, formularele online existente nu sunt corelate cu procedurile și fluxurile interne de lucru, generând situații hilare în care informațiile obținute online diferă de situația existentă în spatele ghișeului.

Orice serviciu digital trebuie să pună în centru utilizatorul, cetățeanul, atât prin interfața cât și prin funcționalitatea oferită. Interacțiunea cu aplicația trebuie să decurgă natural, prin utilizarea unor interfețe intuitive, în care există ierarhie vizuală bine definită și structură logică în design.

Digitalizarea în administrația publică locală trebuie îndreptată spre automatizarea fluxului de lucru, asistarea deciziilor umane și identificarea și eliminarea proceselor inutile, care nu aduc nici un fel de valoare cetățeanului.

Soluțiile noastre

- Auditul soluțiilor digitale existente, pentru a vedea care din ele funcționează, dacă și cum pot fi îmbunătățite și în ce măsură pot fi integrate într-o soluție software mai mare;
- Realizarea sau identificarea unei soluții de identitate digitală care să permită certificarea identității online în relația cu administrația, semnarea documentelor, plata taxelor sau solicitarea anumitor documente. În măsura în care este disponibil un serviciu existent recunoscut universal, acesta va fi folosit în detrimentul unei soluții implementate la cerere;
- Interoperabilitate - realizarea unui sistem integrat de baze de date care să unifice toate informațiile disponibile la nivelul administrației locale;
- Acolo unde este nevoie de servicii de stocare, se vor utiliza în mod exclusiv serviciile de stocare în cloud, acestea având un preț mai redus comparativ cu varianta stocării pe echipamentele achiziționate separat. În plus, stocarea în cloud asigură un plus de stabilitate, siguranță și securitate a datelor;
- Înainte de dezvoltarea oricărui proiect digital, vor fi

identificate soluții software existente Open Source care ar putea fi utilizate. Astfel, costurile de dezvoltare vor fi reduse, iar termenele de livrare vor fi mult îmbunătățite;

- Implementarea unui punct unic de acces către soluțiile digitale oferite de administrație, atât în versiune web cât și sub forma unei aplicații pentru mobil;
- Implementarea unui sistem de feedback anonim pentru fiecare soluție digitală existentă în administrație;
- Măsurarea gradului de utilizare a fiecărei aplicații și publicarea rezultatelor;
- Educarea continuă a angajaților primăriei în direcția folosirii instrumentelor digitale; aceștia, la rândul lor, vor oferi sprijin cetățenilor în utilizarea soluțiilor digitale.

Eficiența administrației depinde în mare măsură și de transparența activității și a proceselor decizionale.

Raportul european Open Data in Europe plasa România pe locul 22 în 2019, într-o scădere abruptă față de anii anteriori. Iașul trebuie să fie un oraș în care activitatea administrației și deciziile luate trebuie să fie transparente, bazate pe date reale și verificabile.

Pe 26 martie 2019, Municipiul Iași a preluat coordonarea rețelei Open & Agile Smart Cities (OASC) România (compusă din Botoșani, Iași și Suceava), structură care

deține cea mai importantă bază de date a standardelor orașelor de mâine pentru date deschise, servicii și tehnologie. Cu toate acestea, când vorbim de date deschise la Iași, singurele pe care le putem găsi sunt datele GPS ale mijloacelor de transport, publicate de compania de transport public prin portalul propriu. Aceste date sunt folosite în prezent de dezvoltatorii aplicațiilor Moovit și HereditS.

Transparența este unul dintre principiile de bază ale unei bune guvernări și se sprijină pe dreptul cetățenilor de a fi informați. Este esențială în combaterea corupției și în creșterea participării cetățenilor în procesul decizional. Transparența este calea spre îmbunătățirea atât a calității serviciilor publice, cât și a satisfacției cetățenilor.

Transparența proactivă se manifestă atunci când informațiile de importanță publică sunt publicate înainte de a fi solicitate de comunitate, astfel putând fi evitate conflictele de natură juridică cu cetățeanul și chiar eliminarea nemulțumirilor din interiorul comunității, în timp ce transparența reactivă este atunci când informațiile sunt puse la dispoziție la cererea expresă a comunității. Adoptarea proactivă a unei atitudini transparente presupune alocarea resurselor necesare, atât materiale cât și umane, și stabilirea unor mecanisme de aplicare pentru a se asigura că informațiile sunt disponibile, relevante, clare, gratuite sau la costuri foarte mici și, cel mai important, actualizate.

Transparența generează feedback, feedbackul generează responsabilitate, iar responsabilitatea generează îmbunătățirea serviciilor publice.

Oricine trebuie să aibă acces direct la informații publice, fără necesitatea de a formula și depune cereri întemeiate pe Legea 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, fără termene de 30 de zile, fără a „săpa” după date în „cotloanele” site-urilor instituțiilor publice sau fără procese în cadrul instanțelor judecătorești.

Soluția: Open data by default, accesibile tuturor, publicate în timp real, inclusiv în format machine-readable (XML-uri, SQL-uri, API-uri de tip push sau pull). Una din cele mai mari provocări în această direcție este conștientizarea scăzută în ceea ce privește importanța datelor deschise. Această conștientizare scăzută se manifestă atât la nivelul entităților care publică date, cât și la cei care ar trebui să le utilizeze. În consecință, publicarea datelor deschise nu este o prioritate pentru actuala administrație, iar potențialii utilizatori finali nu sunt conștienți de importanța și utilitatea acestor informații. Din perspectivă tehnică, o altă provocare este lipsa unei infrastructuri din care pot fi culese și publicate date de calitate.

Accesul public la datele deschise este doar primul pas înspre utilizarea eficientă a lor, fiind totodată necesară existența unor instrumente de căutare prietenoase cu utilizatorul, cât și a unor soluții de accesare mobilă.

Toate aceste deziderate pot fi atinse prin crearea unei platforme de tip Open Data, prin care sa fie publicate în timp real, atât în format "human readable", cât și în format "machine readable". O astfel de platformă trebuie să asigure pentru utilizatori posibilitatea de a căuta conținuturi în metadate sau în datele propriu-zise, posibilitatea de a explora sau vizualiza date după categorii, vizualizarea datelor într-un mod grafic, inclusiv hărți, grafice sau diagrame, posibilitatea de a descărca date în formate compatibile cu cele mai comune scheme de metadate (XML, JSON, etc.), posibilitatea de a accesa datele prin REST API și, nu în ultimul rând, posibilitatea de a face comentarii și a furniza feedback.

Datele puse la dispoziție vor servi atât publicului cât și decidenților și vor îmbunătăți activitatea administrației publice astfel:

- urmărirea și optimizarea utilizării banilor publici;
- creșterea nivelului de transparență și integritate a sectorului public;
- recunoașterea, răspunderea sau chiar anticiparea în timp real a schimbărilor ce pot surveni în oricare din aspectele vieții într-un oraș (educație, sănătate, cultură, urbanism);
- creșterea productivității atât prin optimizarea proceselor, cât și prin identificarea practicilor ineficiente;
- înțelegerea perspectivelor locale prin evidențierea tendințelor privitoare la climatul social, de mediu și la cel politic;

- reducerea impactului asupra mediului prin sprijinirea conformității proiectelor, serviciilor și infrastructurilor deja existente cu reglementările din domeniu;
- cunoașterea / monitorizarea evoluției calității vieții pe cartiere
- estimarea impactului pe care îl au diferite tipuri de schimbări din administrație sau din oraș;
- dezvoltarea de aplicații software, pe baza reală, pentru a îmbunătăți viața cetățenilor și a comunității.
- „data driven city management” – administrație proactivă, bazată pe date.

O administrație eficientă trebuie să fie nu doar transparentă ci și să se consulte în permanență cu cetățenii pentru adoptarea celor mai bune decizii. În sprijinul guvernantei consultative și co-participative, orașe moderne precum Madrid, New York, Utrecht, Torino, au integrat platforme software open-source și gratuite, precum Decidim sau Consul, care facilitează interacțiunea între autorități și cetățenii săi. Pentru Iași, avem în vedere mai multe soluții:

- Implementarea unei platforme digitale participative care să permită: propunerea de idei (oricine va putea propune idei, acestea vor putea fi votate și vor primi un răspuns din partea Primăriei), organizarea de dezbateri (inclusiv la inițiativa cetățenilor), participarea la pregătirea bugetului (cetățenii vor hotărî cum va fi utilizată o parte din bugetul Iașului), consultarea cetățenilor prin vot pe anumite teme propuse de Primărie, participarea la elaborarea sau îmbunătățirea proiectelor de hotărâre de Consiliu.

- Cooptarea universităților în parteneriate pentru rezolvarea unor probleme complexe, interdisciplinare și folosirea în comun a resurselor;
- Continuarea transmiterii Live pe Facebook, Youtube, etc. a ședințelor de Consiliu Local și a oricăror dezbateri, în paralel cu utilizarea platformei menționate anterior, pentru a facilita dialogul dintre administrație și cetățeni;
- Organizarea periodică de concursuri de dezvoltare, consultanță și implementare de soluții software pentru Primăria Iași;
- Continuarea dezvoltării aplicației „Iași Report”, integrarea acesteia într-o soluție software mai mare precum și implementarea unor proceduri de lucru la nivelul administrației care să asigure rezolvarea în cel mai scurt timp a sesizărilor primite de la cetățeni;
- Planificarea și prioritizarea investițiilor în soluții tehnologice noi, în funcție de urgențele reale ale orașului.

7.

**lasul
edúcat**

Sistemul de învățământul preuniversitar ieșean trebuie să fie cel mai bun din România. Pentru a ajunge acolo, trebuie să creștem calitatea (de la calitatea infrastructurii, la calitatea profesorilor, a directorilor de școli și a rezultatelor elevilor), eficiența (modul de utilizare a resurselor umane și materiale), relevanța (corespondența cu cerințele societății în care trăim) și echitatea (asigurarea egalității de șanse în accesul și în utilizarea resurselor educaționale).

Soluțiile noastre

- **Noi creșe și grădinițe.** Începutul în viață este foarte important. Accesul la învățământul preșcolar înseamnă șansa dezvoltării abilităților sociale, atât de importante mai târziu: de a comunica, a exprima emoții, de a împărți și a forma prietenii. Dezvoltările imobiliare au venit în Iași fără o dezvoltare similară în infrastructura socială. Vom construi câteva creșe și grădinițe noi, în cartierele care au cea mai mare nevoie de ele: Nicolina, CUG, Bucium și Bularga, printre altele.
- **Dotarea tuturor școlilor cu laboratoare de știință (biologie, robotică, chimie, fizică) și informatică.** Ne confruntăm deja cu schimbări tehnologice majore, iar copiii noștri trebuie să fie pregătiți pentru o lume în care automatizarea devine normală. Cercetarea genetică și inteligența artificială vor fi domenii importante în viitor, de aceea laboratoarele de știință din școli sunt o investiție necesară și eficientă.

- **Alocări bugetare pe principii de transparență, eficiență și performanță.** Alocările bugetare de la Consiliul Local (CL) se fac, în prezent, pe criterii arbitrare, în funcție de relațiile dintre directori și decidenții din Primărie. Propunem ca administrația locală, în parteneriat cu Inspectoratul Școlar Județean (ISJ), să elaboreze o metodologie de evaluare a fiecărei școli pe baza a două principii majore: performanță și incluziune. Astfel, finanțarea unităților de învățământ se va putea face pe criterii obiective, iar școlile cu excelență în performanță, precum și cele cu excelență în incluziune vor fi premiate. Școlile care obțin calificative mici vor putea intra într-un proces de ameliorare și monitorizare, cu sprijin punctual pentru îmbunătățirea actului didactic. Totodată, aceste școli pot fi sprijinite cu expertiză de către conducerea școlilor performante. În acest moment, lipsesc demersurile colaborative de la nivelul școlilor din Municipiul Iași. Tot pentru optimizarea utilizării fondurilor publice, vom digitaliza managementul infrastructurii școlare, prin dezvoltarea unei aplicații pentru urmărirea în timp real a necesarului la fiecare școală în parte. În prezent, procesul de achiziție a materialelor didactice este unul greoi și învechit: se fac referate de necesitate la nivelul școlii (inițiate de profesori, aprobate de conducerea școlilor), care ajung la Primărie, iar mai departe intră într-un malaxor birocratic. Printr-o astfel de aplicație, conducerea fiecărei școli poate introduce necesarul de materiale trimestrial sau ori de câte ori este nevoie, astfel încât să existe transparență și previziune.

- **Constituirea de consorții școlare.** Consorțiile sunt structuri asociative, fără personalitate juridică, formate din două sau mai multe unități de învățământ preuniversitar, în baza unui contract de parteneriat, încheiat între acestea. Stimularea de către Municipality a acestor structuri este importantă pentru că o caracteristică pregnantă a sistemului de învățământ din Iași este fragmentarea și numărul mare de unități școlare mici. Consorțiile școlare pot oferi mai multe oportunități cadrelor didactice în privința mobilității (în interiorul consorțiului se pot face completări de normă) și diversificarea oportunităților de învățare pentru elevi. Elevii vor putea beneficia nu numai de cursurile opționale oferite de școala proprie, ci și de opțiunile educaționale oferite de toate școlile din consorțiu. Se pot desfășura activități educaționale de tip ateliere de lucru, dezbateri, discuții tematice, seminare, vizite de responsabilizare socială și civică a elevilor în spații aparținând tuturor unităților din consorțiu. De asemenea, infrastructura din incinta școlilor va fi folosită în comun. De exemplu, în cadrul consorțiului, o școală cu un număr prea mare de elevi poate delocaliza clasele de învățământ primar într-o școală cu spații excedentare, neutilizate. Sibiul este unul dintre orașele care a aplicat cu succes constituirea de consorții școlare, iar rezultatele sunt extraordinare pentru elevi, părinți și profesori. Consiliul Local poate stimula formarea consorțiilor școlare prin bugetarea prioritară, favorizată, a unităților școlare care formează consorții școlare.

- **Corp profesoral de elită.** Numeroase studii au demonstrat că principalul factor responsabil de calitatea educației este cadrul didactic. Iașul trebuie să atragă cele mai bune cadre didactice, dacă dorește să aibă cel mai bun sistem de învățământ preuniversitar din țară.
 - În acest sens, va fi avută în vedere asigurarea de locuințe pentru tinerii din alte orașe care doresc să rămână în învățământ, pentru retenția celor mai valoroase cadre didactice. În primii 5 ani, Primăria va asigura acestora locuințe la prețuri modice. În ansamblul de blocuri construit de Primărie care se află pe bulevardul Metalurgiei și strada Grădinari, urmează a se da în folosință 288 apartamente. Unele dintre ele pot fi utilizate și pentru acest program de retenție a tinerilor profesori.
 - De asemenea, va fi derulat proiectul "Profesorii anului" (la fiecare disciplină de învățământ, pe baza unei metodologii de evaluare a cadrelor didactice, mai mulți profesori, pe mai multe categorii, vor primi titlul "Profesorul Anului").
 - Un alt proiect propus este "Domnul Trandafir", pentru cadrele didactice care se pensionează. Prin acest proiect, toate cadrele didactice care se retrag din activitate vor fi premiate în cadrul unei ceremonii organizate de Primărie, unde, pe lângă premii și diplome, vor primi recunoaștere din partea întregii comunități pentru activitatea lor.
- **Creșterea performanțelor școlare ale elevilor.** Primăria trebuie să încurajeze elevii cu performanțe școlare extraordinare (olimpici la nivel național sau internațional, premianți la concursuri la nivel european sau mondial

etc.), dar și să sprijine creșterea performanțelor pentru întreaga populație școlară. Atenția publică și a autorităților, în ultimii ani, este doar pe elevii excepționali. Pentru a reechilibra balanța, propunem:

- Sprijinirea programului "After School". Vom aloca fonduri în dezvoltarea și modernizarea infrastructurii școlare capabile să susțină activitățile after school (cantine, internate, extinderea unor școli, fie pe amplasamentul existent, fie prin alocarea de spații noi). Gândirea acestor măsuri în paradigma consorțiilor școlare poate spori eficiența utilizării resurselor.
 - Sprijinirea performanțelor de excelență ale elevilor prin: facilități pentru elevii merituoși (acces gratuit la facilitățile de care dispune Primăria), premiarea pe baza unor parteneriate cu mediul de afaceri, regândirea fondului de burse existent, astfel încât elevii cu performanțe de excepție să primească premii mai mari.
- **Constituirea centrelor de educație alternativă.** Toate studiile arată că un mic procent dintre elevi și studenți intră în câmpul muncii în domeniul în care au absolvit facultatea sau liceul. Un Centru de Educație Alternativă (CEA) este o înțelegere contractuală între agentul economic, universitate și Inspectoratul școlar, în vederea furnizării unor servicii educaționale. De pildă, câteva firme de IT, Facultatea de Informatică și Inspectoratul Școlar stabilesc o înțelegere pentru pregătirea accelerată a forței de muncă pentru IT. Un curs de Java sau de QA în IT

poate fi oferit, după orele de curs, elevilor de peste 16 ani. Facultatea de Informatică ar putea recunoaște unui absolvent al cursului un număr de credite, dacă el ar urma să devină student la respectiva facultate. Agenții economici ar putea avea mai rapid forța de muncă necesară, iar Inspectoratul școlar ar putea recunoaște aceste cursuri ca parte a CDL (curriculum la decizia școlii), iar elevii doritori ar beneficia de o învățare accelerată a unor tehnologii informatice, mai rapid decât procesul din cadrul sistemului clasic de învățământ. CEA ar face educația mai dinamică și mai versatilă în raport cu nevoile pieței, cerință greu de satisfăcut prin sistemul clasic de învățare. Autoritățile locale ar avea rolul de a mobiliza actorii pentru constituirea CEA și de a asigura infrastructura necesară. Printr-o conlucrare eficientă cu AJOFM, o serie de fonduri europene pot fi atrase pentru constituirea unor astfel de centre. Preocuparea centrală trebuie să fie aceea de a oferi cât mai multe trasee posibile, prin care tinerii să dobândească competențele profesionale de care ei și economia locală au nevoie. Traseul clasic de educare (oferirea educației în același ritm, pentru toți, pe un traseu strict secvențial: liceu de o anumită specializare - universitate) este insuficient. El e tot mai puțin compatibil cu o piață a muncii foarte versatilă și cu mentalitatea „generației digitale”.

- **Școala din cartier, la fel ca școala din centru.**
Discriminarea în privința finanțării școlilor trebuie să înceteze. În prezent, atenția este cu preponderență îndreptată spre școlile "din centru", iar școlile de la periferie, din cartiere, sunt tratate în plan secundar. Vom schimba această abordare prin creșterea transparenței și alocarea fondurilor pe baza unor criterii obiective. Școlile "de cartier" trebuie să fie la fel de bine dotate și la fel de atractive ca cele din centru, nu doar pentru respectarea principiului de "șanse egale pentru toți", dar și ca măsură de decongestionare a traficului.
- **Investiții pentru reabilitarea terenurilor de sport din curtea școlilor și acces gratuit după terminarea orelor de curs și în vacanță.** Deschidem curțile școlilor și le modernizăm, pentru ca toți tinerii din comunitate să aibă acces la baze sportive de nivel occidental. Primăria trebuie să susțină cu prioritate sportul școlar și sportul de masă. Terenurile de sport trebuie să fie amenajate pentru a se putea practica sporturi diverse. Elevul va putea decide dacă în timpul liber va dori să urmeze cursurile unui anumit sport la un club privat din comunitate sau va dori să îl practice în timpul liber cu alți prieteni, având la dispoziție aceste terenuri din curțile școlilor și din cartiere. Aceste terenuri trebuie să fie deschise permanent elevilor, deoarece nu toți au mijloacele financiare pentru baze sportive cu acces plătit.

- **Construirea unui campus școlar la standarde moderne în Iași.** Includerea liceelor tehnologice din oraș într-un campus școlar la standarde moderne ar putea transforma Iașul într-un reper național pentru învățământul tehnologic. Cuprinderea într-un singur campus școlar a liceelor care acum își desfășoară activitatea în condiții improprii, greu de întreținut sau periculoase din punct de vedere al securității elevilor înseamnă, pe lângă condiții normale de desfășurare a activităților conform standardelor occidentale, și costuri de întreținere reduse. Un bun exemplu este Liceul de Informatică din București, investiție de 20 milioane euro, dotat cu 100 săli de clasă, 30 laboratoare didactice și de cercetare, 4 săli de cinema, 2 biblioteci, sală de mese cu 600 locuri, 6 săli de sport acoperite, 6 terenuri de sport exterioare, sală multifuncțională cu circa 800 locuri, pe o suprafață de 26.000 mp.

8.

**Iași, capitală
culturală
a României**

Modul în care o regiune își valorizează patrimoniul, multiculturalitatea, artiștii, creatorii și diversele comunități, reflectă valorile și prioritățile acelei societăți. La nivel global, statele utilizează cultura ca soft power, iar orașele folosesc diplomația culturală pentru a deveni mai atractive pentru turiști, pentru investitori și forța de muncă înalt calificată. Industriile creative își cresc, de la an la an, influența asupra economiei naționale. Studiile leagă calitatea vieții de participarea la activități culturale, iar magnetismul orașelor depinde din ce în ce mai mult de posibilitățile de petrecere a timpului liber.

La Iași, cultura este susținută discursiv și decorativ, fără un plan concret, coerent și sustenabil care să contribuie efectiv la dezvoltarea unui context favorabil. Viziunea autorităților locale este una paseistă, dominată de un discurs defetist. În opinia lor, Iașul, fostă capitală culturală (neoficială), al doilea oraș ca număr de obiective de patrimoniu național, cu cea mai veche universitate din țară, a fost constant marginalizat după cedarea capitalei către București. Astfel, vinovați pentru starea actuală sunt mereu alții, ceilalți.

Orgoliile mari sînt rareori dublate de fapte și activități pe măsură. În ultimii treizeci de ani, puține evenimente și acțiuni culturale au avut un impact măcar regional, dacă nu național. Unii intelectuali, incapabili să se coalizeze sau să susțină în comun, necondiționat, proiecte majore, par resemnați cu viziunea provincială a edililor. Tăcerea

unora dintre oamenii de cultură sau chiar justificările găsite tăierii teilor, precum și eșecul de a coagula o echipă care să califice Iașul în finala pentru desemnarea reprezentantului României din cadrul acțiunii Capitala Europeană a Culturii sunt doar câteva din reperatele ultimilor ani.

Conform celui mai recent clasament al orașelor analizate în funcție de indicele general de vitalitate culturală, Iașul a coborât în 2018 pe un rușinos loc 16 de pe locul 11 pe care se afla în topul anterior. Indicatorii luați în calcul au fost: infrastructură culturală, cheltuieli bugetare pentru cultură, resurse umane specializate, participare culturală, industrii creative, așezăminte culturale. Iașul stă cel mai prost la Cheltuieli bugetare pentru cultură (locul 31), indicator care trage puternic în jos scorul total. Aici responsabilii sînt ușor de identificat: Primăria și Consiliul Județean, care au un procent infim de alocare din bugetul total a fondurilor către cultură, în comparație cu alte orașe.

La Infrastructură culturală, Iașul ocupă locul 9. Deși are o infrastructură destul de diversă și numeroasă, cifrele raportate la populația orașului nu permit o clasare fruntașă. Indicatorul unde putem îmbunătăți lucrurile într-un timp scurt este cel de Participare culturală (locul 18), cel mai bine clasat indicator al Iașului (locul 6) fiind reprezentat de Resursele umane specializate. La capitolul Industrii creative, Iașul ocupă locul opt, avînd o creștere constantă de la an la an în perioada 2012-2016. Acești doi indicatori arată potențialul de dezvoltare a unui program cultural și creativ coerent, care să pună în valoare aceste resurse și tendințe deja existente.

Monitorului Orașelor Culturale și Creative (MOCC), un instrument creat de Comisia Europeană pentru a evalua și monitoriza performanțele orașelor, măsoară orașele din trei perspective, folosind nu mai puțin de 29 de indicatori: dinamismul cultural, economia creativă și mediul propice. Situat în categoria L, a orașelor între 250-500000 locuitori, Iașul a scăzut în 2019 la 16,1 (față de 16,9 în 2017), situându-se după Cluj (cel mai bine plasat oraș din România) și după Timișoara.

În raportul de evaluare a candidaturii orașului Iași la titlul de CeaC (Capitală Europeană a Culturii), unul dintre cele mai puternice argumente ale juriului, prin care își apăra decizia de a nu susține calificarea pe lista scurtă, a fost lipsa de deschidere față de arta contemporană, inovare, avangardă. Există o discrepanță mare între ce se vehiculează drept arta contemporană în spațiul public ieșean și discursul la nivel european și mondial. Fără conectarea la trendurile globale și educarea publicului către noile forme de artă, publicul ieșean se depărtează din ce în ce mai mult de arta actuală și devine mai greu de stimulat către consumarea și promovarea ei.

Iașul nu are nicio instituție publică axată exclusiv pe promovarea artei contemporane: Muzeul de Artă din cadrul Palatului Culturii, redeschis în urmă cu doi ani, nu are nici resursele umane necesare, nici pe cele financiare pentru a putea deveni centrul de „iradiere” de care are nevoie comunitatea locală. Universitatea Națională de Arte „George Enescu” este,

la rândul ei, scindată între diverse curente de opinii și preferințe/practici artistice, astfel încât doar puțini studenți și absolvenți ajung să fie familiarizați cu arta contemporană și chiar mai puțini ajung să o practice.

Spațiile expoziționale sînt limitate, fiind în general împărțite între artiștii care au o practică inspirată din arta specifică începutul secolului trecut și cei care încearcă să se conecteze la discursul, temele și abordările globale ale prezentului. Valoarea primei categorii de artiști este stabilită doar în spațiul cultural românesc, printr-o serie de instituții mai mult sau mai puțin învechite, dar unde reprezentanții acestor practici încă posedă poziții de putere. Cei din a doua categorie aspiră la o validare internațională, realizată prin invitarea de către instituții și evenimente de artă de amploare: muzee de artă, bienale și alte expoziții internaționale importante, târguri și galerii de artă contemporană.

Strategia adoptată de Consiliul Local în 2015, pentru a putea corespunde criteriilor impuse de juriul candidaturii pentru Capitală Europeană a Culturii, a primit implicit o notă proastă prin necalificarea Iașului în turul al doilea al competiției, și este extrem de confuză în ceea ce privește arta contemporană, pe care o confundă de multe ori cu arta produsă de artiști încă în viață.

Iașul trebuie să fie un oraș vibrant, care demonstrează în fiecare zi că se apropie de titlul de capitală culturală a României, prin transformarea culturii și creativității

În principalii vectori de promovare, regenerare urbană și progres. Cultura ieșeană trebuie să fie conectată regional și deschisă către întreaga lume, iar excelența culturală trecută, prezentă și viitoare să contribuie la dezvoltarea și bunăstarea comunității.

Iașul va avea o cultură vie, care inspiră comunitatea, și a cărei creativitate îi va antrena și ghida dezvoltarea, păstrându-i autenticitatea, în scopul construirii și promovării unui oraș atractiv și incluziv, în care merită să trăiești. Pentru a reda Iașului statutul de capitală culturală, propunem 10 pași necesari care pot fi realizați în următorii opt ani.

Soluțiile noastre

- **Dezvoltarea infrastructurii culturale.** Proiectul major pe care îl propunem este crearea unui Muzeu de artă și tehnologie, în urma unui concurs internațional de arhitectură. Muzeul va fi centrat pe arta contemporană est-europeană - mai ușor și ieftin de achiziționat decât cea occidentală - și tehnologie - principala sursă de venit pentru orașul Iași în următorii ani. Acest obiectiv cultural va reprezenta un element major de diferențiere a Iașului în raport cu orașele concurente și va oferi expoziții bazate pe influența noilor tehnologii asupra artei și culturii contemporane, centre de inovație și rezidență, pedagogie muzeală inspirată din ultimele tendințe în domeniu.
- Alte proiecte:

- Încheierea lucrărilor la Baia turcească și transformarea într-un centru de artă contemporană de impact regional (Sud-Estul Europei), prin bugetarea unei structuri de personal care să permită atragerea prin concurs a unor personalități relevante la nivel național în zona managementului cultural.
 - Reconsolidarea și reamenajarea sălii de concerte a Filarmonicii Moldova.
 - Identificarea sau construirea unui sediu adecvat pentru Biblioteca Județeană „Gh. Asachi”, a cărei activitatea se desfășoară în condiții improprii.
 - Reabilitarea și folosirea Centrului Expozițional Moldova (care a costat peste 9 milioane de euro) pentru activități culturale și educaționale de anvergură.
- **Dezvoltarea și asigurarea sustenabilității sectorului cultural independent.** Va fi constituit un fond pentru acoperirea cofinanțării tuturor organizațiilor ieșene care aplică la fonduri europene sau naționale, în scopul creșterii atragerii de fonduri în sectorul cultural independent ieșean și sporirii capacității organizaționale a acestora. Vom aloca cel puțin 2% din bugetul orașului Iași pentru finanțarea și consolidarea sectorului cultural independent. Vom înființa un birou cu profesioniști care să ofere gratuit consultanță persoanelor fizice sau juridice care vor să aplice la finanțări naționale și internaționale.
 - **Promovarea artei contemporane, sub toate formele ei de manifestare.** Vom finanța cu precădere proiectele de artă contemporană, vom stimula

colaborările inter, multi și transdisciplinare, prin folosirea creativității și proprietății intelectuale, pentru generarea de produse și servicii inovatoare. De asemenea, vom stimula instituțiile aflate în subordinea administrației locale să își actualizeze programarea culturală prin mutarea accentului către arta contemporană în toate formele ei de manifestare.

- **Reconectarea scenelor artistice ieșene la trendurile globale.** Proiect major pe care îl propunem este resuscitarea Bienalei Periferic, prima bienală internațională de artă contemporană din România post-comunistă. De asemenea, avem în vedere următoarele măsuri:
 - Încurajarea schimburilor internaționale prin reconfigurarea priorităților de finanțare.
 - Demararea unui program de rezidențe creative în care artiștii găzduiți să fie implicați în schimburi de idei de practici artistice cu reprezentanți ai scenei locale, precum și cu elevi și studenți din domeniile industriilor creative.
 - Crearea unui festival internațional de Street Art, avînd în fiecare an o altă temă și o altă zonă focus pentru artiști.
 - Sprijinirea și continua dezvoltare a FILIT, cel mai important festival de literatură din Europa de Sud-Est, în egală măsură de către Primăria Iași și Consiliul Județean Iași, inclusiv prin garantarea unui buget multianual care să permită contractarea din timp a unor nume importante pentru literatura mondială.

- Aducerea în fiecare an a cel puțin unei orchestre de talie mondială în concert la Iași, în parteneriat cu Filarmonica Moldova.
 - Parteneriat cu Festivalul „George Enescu” pentru susținerea unui număr mai mare de concerte la Iași.
 - Sprijinirea Teatrului Național și Operei Române din Iași în aducerea, anual, a cel puțin unui spectacol de teatru, respectiv operă sau balet, de succes la nivel mondial.
 - Fonduri de achiziție pentru revistele cele mai importante din lume în domeniile de interes (arte performative, arte vizuale, design, arhitectură, literatură).
 - Co-finanțarea unor abonamente la principalele baze de date științifice pentru științele umaniste și arte.
- **Încurajarea producției culturale de calitate.** Primul pas în această direcție este depolitizarea instituțiilor culturale aflate în subordinea Primăriei și a Consiliului Județean și angajarea de manageri culturali prin concursuri naționale transparente. De asemenea, este nevoie de un corp de experți locali și naționali care să fie consultați înainte de luarea oricărei decizii cu privire la strategii culturale. Vor fi organizate concursuri naționale și internaționale, în funcție de importanța spațiului vizat și dimensiunea finanțării, pentru orice nouă lucrare de artă în spațiul public. De asemenea, administrația locale nu se va amesteca în deciziile referitoare la calitatea producției culturale (evaluarea va fi externalizată către un grup de experți independenți, neafiliați politic).

- **Creșterea accesului la cultură și dezvoltarea de noi audiențe.** Proiectul major pe care îl propunem este ComunitART . Vom regândi evenimentele din jurul Sărbătorilor Iașului, în sensul integrării aspectelor laice și religioase într-un festival la care să poată participa întreaga comunitate locală, cât și cei care vizitează orașul în acele zile. Proiectul propune un traseu aflat pe o linie ideală între teza religioasă (pelerinajul la Catedrala Metropolitană), anti-teza laică (o întâlnire în forma artei participative, între pelerini, publicul larg local și organizațiile implicate activ în comunitate, inclusiv o zonă de instalații new-media care să îmbine arta și tehnologia) și sinteza, sub semnul inovației artistice, cu o scena dedicată pentru teatru, muzică, performance și dans contemporan de inspirație religioasă (buget: 200.000 euro / anual, identic cu sumele cheltuite în 2019 de Primărie). Alte soluții:
 - Crearea de colaborări cu grădinițele și școlile pentru a duce copiii și tinerii în spații culturale de la vârste cât mai mici, inclusiv prin transformarea muzeelor / bibliotecilor în spații sociale.
 - Educație prin artă de la o vârstă fragedă, realizată prin programe de tip after-school atît de profesori plătiți de la bugetul local, cât și prin voluntariatul unor artiști, oameni de cultură și manageri culturali.
 - Dezvoltarea abordării de oraș policentric, asumată odată cu programul Iași - capitală a tineretului 2019, prin derularea unui procent de minimum 25% din programele culturale finanțate de la bugetul local în cartiere cu deficit de infrastructură culturală.
 - Finanțarea prioritară a unor proiecte pentru persoane cu dizabilități.

- **Utilizarea culturii ca factor de coeziune socială și regenerare urbană. Soluții:**
 - Consolidarea identității culturale și asumarea caracterului divers, multicultural al Iașului, inclusiv prin programe de redescoperire a istoriei orașului.
 - Mărirea și multiplicarea spațiilor publice care să poată găzdui activități culturale, inclusiv prin înlesnirea accesului inițiativelor private, ale sectorului independent, la organizarea de evenimente în spațiul public.
 - Biblioteci cu program prelungit și spații cu funcțiuni conexe studiului (zone de luat masa, recreere, socializare, lucru în echipă etc.)
 - Finanțarea prioritară de la bugetul local a instituțiilor culturale de stat pentru derularea unor proiecte interactive și activ-participative, centrate pe public.
 - Identificarea de spații neutilizate, aflate sau nu în stare de degradare, și introducerea lor în circuitul cultural prin sprijinirea unor artiști, ONG-uri sau start-up-uri creative să-și desfășoare activitatea sau să pună bazele unor hub-uri creative.
 - Sprijinirea prioritară prin granturi a unor proiecte culturale interdisciplinare care să pună accentul pe coeziune socială și / sau regenerare urbană.
-
- **Atragerea și retenția artiștilor și industriilor creative. Soluții:**
 - Construirea, alături de UNAGE Iași, a unui campus / hub creativ pentru atragerea studenților din celelalte județe ale Moldovei, Republica Moldova, nordul Bucovinei și alte regiuni ale României;

- Acordarea de facilități fiscale (de competența autorităților locale) pentru start-up-urile creative formate din absolvenți ai universităților ieșene.
 - Acordarea de facilități fiscale pentru formarea de clustere axate pe inovație și generarea de proprietate intelectuală.
 - Acordarea de facilități prin subvenționarea chiriei pentru start-up-uri care oferă servicii culturale pe care instituțiile statului nu reușesc să le acopere sau sînt deficitare: spații independente pentru arte performative, studiouri de înregistrări, galerii de artă contemporană, librării, studiouri ale unor designeri locali etc.
 - Spații accesibile pentru designeri, artiști, arhitecți, ingineri, inventatori, freelanceri și antreprenori: makerspace, spații de co-working, spații pentru evenimente, spații individuale de lucru.
- **Integrarea industriilor culturale și creative în rețele naționale și internaționale și atragerea de finanțări europene. Soluții:**
- Aderarea la Culture Next, rețeaua de orașe europene care pun cultura la baza strategiilor lor de dezvoltare locală.
 - Acordarea de asistență instituțiilor culturale publice pentru accesarea și atragerea de finanțări europene și naționale.
 - Un program de mentorat pentru agenți culturali și instituții de cultură despre conectarea și promovarea la nivel internațional.

- Sprijinirea organizării unor conferințe academice de nivel cel puțin european pe teme precum managementul cultural, managementul artistic, dezvoltarea industriilor creative, influența noilor tehnologii asupra rolului culturii etc.
 - Crearea de produse culturale care să se adreseze unui public internațional.
-
- **Crearea unui organism independent de monitorizare a implementării strategiei culturale.**
Fără crearea unui organism independent de monitorizare a modului în care este implementată strategia, există riscul ca mare parte din măsurile propuse și adoptate de administrația locală să rămână doar la stadiul de promisiuni și bune intenții. Acest organism trebuie investit cu prerogativele necesare și susținut financiar în primii trei ani de la înființare, până la căpătarea unei independențe financiare graduale prin aplicarea la diverse proiecte cu finanțare nerambursabilă. Un exemplu de funcționare și bune practici este Centrului Cultural Clujean, un ONG delegat de toate părțile interesate din Cluj (organizații și instituții culturale locale, universități, cluburi de afaceri, asociații ale societății civile, administrația locală și regională etc.) să acționeze ca reprezentant al intereselor lor, este implicat în dezvoltarea și monitorizarea tuturor strategiilor asumate de oraș și județ.

9.

**Revitalizarea
sportului
în Iași**

Fie că vorbim despre clubul de fotbal Politehnica Iași, de cei care aleargă dimineața, în parc, de un copil care joacă tenis de masă cu părinții sau de niște prieteni care folosesc aparatele de fitness din spațiile publice, toate contribuie la sănătatea comunității și a Iașului.

Practicarea sportului de la o vârstă fragedă este benefică, ducând la o dezvoltare armonioasă a corpului, la reducerea riscului de obezitate, reducerea riscului de boli cardio-vasculare, diabet, cancer și hipertensiune. Fiecare sport oferă diferite beneficii, de la o mai bună coordonare, până la o gândire strategică mai dezvoltată și spirit de echipă. De asemenea, sportul ajută la coeziunea socială și la integrarea tinerilor în societate.

Din păcate, Iașul are astăzi mari probleme în a oferi locuitorilor săi condiții adecvate atât sportului de masă cât și celui de performanță. Sportul trebuie văzut ca o piramidă, pornind de la copiii care se joacă de plăcere în spatele blocului până la sportivii de top. Această piramidă cuprinde toate grupele de vârstă și toate categoriile de performanță, iar orice spațiu gol în acest edificiu afectează iremediabil întregul. Având în vedere situația actuală din Iași, nu este exagerată observația că sportul în plan local este în moarte clinică. Echipele de rugby, handbal, baschet, volei și multe altele au fost desființate, iar în afară de fotbal și șah nu se investește deloc în sport. Mai mult chiar, sportivii de la clubul Politehnica (nu cel de fotbal), deși au salarii mici, nici pe acelea nu le-au mai primit de luni bune și sunt nevoiți să își găsească alt loc de muncă.

Chiar dacă avem ieșeni medaliați la olimpiade, rezultatele lor li se datorează în întregime. Administrația actuală nu îi ajută cu nimic, deși performanțele lor în sporturi cum ar fi scrima, canotajul și judo ar justifica măcar puțină atenție și preocupare față de situația acestora.

Iașul trebuie să fie pregătit să ofere condiții optime celor care vor să facă sport, atât pentru cei care fac sport de întreținere cât și pentru cei care fac performanță.

Soluțiile noastre

- **Cartierul Sporturilor.** Proiectul major pe care îl propunem este Cartierul Sporturilor, prin care vrem să creăm un loc unde sportul de performanță și cel de masă să se îmbine într-un complex al arenelor sportive. Îl vom construi pe șes Bahlui, pe 40 de hectare deținute de municipalitate. Cartierul Sporturilor va include un stadion de fotbal la standarde europene, o sală polivalentă care va găzdui meciurile echipelor locale și cele naționale, un bazin de înot olimpic, Aqua Park, parcuri de fitness, locuri de recreere, săli de forță și o pădure urbană. De asemenea vom construi un cămin unde vom găzdui persoane din mediul rural care vor practica sporturi la echipele ieșene și pe cei din municipiu care au nevoie de acest lucru, asigurându-le cazare și masă pentru perioada în care vor performa pentru Iași.

- **Reînființarea echipelor de rugby, handbal, volei și baschet** ale orașului nostru, care au fost închise pe rând în ultimii ani. Aceste echipe trebuie susținute pentru a le arăta tinerilor că pot avea un viitor în Iași, pentru a le oferi modele de urmat și pentru a oferi publicului șansa de a asista la competiții dedicate acestor sporturi.
- **Reabilitarea stadionului de rugby și sauna de la Stadionul Tineretului** sunt promisiuni pe care ieșenii le-au auzit de foarte mult timp, dar care nu s-au concretizat până acum. Vom investi în aceste proiecte și le vom reda sportului și sportivilor.
- **Revitalizarea Asociațiilor Județene Sportive** este un alt obiectiv foarte important pe care dorim să îl realizăm. Prin aceste asociații se pot scrie proiecte și se pot accesa atât fonduri naționale dedicate sportului cât și fonduri europene.
- **Transparența în gestionarea banilor alocați echipelor locale este obligatorie.** Pentru a evita suspiciunile de fraudă care au existat până acum, toate achizițiile se vor face respectând cu strictețe legea, iar salariile și costurile echipelor vor fi publice.
- **Atragerea de noi resurse financiare din domeniul privat.** Sponsorizările reprezintă unul dintre mecanismele principale de finanțare a sportului peste tot în lume. Iașul trebuie să încurajeze echipele locale să utilizeze în mod corect și transparent acest mecanism.

- **Montarea de aparate de fitness** în parcurile din cartiere pentru încurajarea sportului de masă. Aceste aparate vor putea fi folosite de fiecare cetățean, indiferent de vârstă, ceea ce va îmbunătăți sănătatea și modul de viață al ieșenilor.
- **Sprijinirea tinerilor din Iași.** Vom coordona schimburi de experiență cu alte cluburi din țară și afară, pentru a intra în contact cu cele mai bune practici de organizare și de antrenament.
- **Organizarea unor turnee sportive** între echipe de amatori pe diferite sporturi (fotbal, baschet, volei, badminton, tenis de masă, streetball, tenis de picior, tenis de câmp). La aceste concursuri va putea participa orice locuitor al municipiului Iași, iar premiile oferite pot fi asigurate de sponsori. Antrenorilor vor fi încurajați să asiste la aceste competiții în vederea selecției de tinere talente. La aceste competiții, dar și la cele din circuitul profesionist, serviciul medical va fi asigurat în mod gratuit.
- Organizarea unor **concursuri de ciclism** pentru amatori. Acesta va fi promovat în școli și universități, fiind organizat pe diferite categorii de vârste, pentru anduranță și viteză.
- Lansarea proiectului **Aduceți copiii la stadion!** prin care tinerii vor putea asista în mod gratuit la meciuri, vor putea participa la diferite concursuri în pauzele dintre reprize și vor gândurile lor de încurajare prin diferite videouri sau scrisori.

- Crearea și promovarea **competițiilor sportive între școli și între universități** pentru o arie mai largă de sporturi, iar câștigătorii să poată practica sportul favorit alături de jucători profesioniști de la echipele de club ale orașului.
- **Identificarea și promovarea sportivilor** care au rezultate bune și foarte bune la competiții naționale și internaționale. Aceștia pot ajuta la imaginea orașului și pot fi modele pentru tinerii care doresc să facă performanță. Jucătorii echipelor ieșene vor merge în școli pentru a fi cunoscuți de elevi și pentru ca aceștia să afle povestea lor.
- Încurajarea școlilor să își pună la dispoziție **terenul de sport** în mod gratuit pentru elevi în afara programului școlar. De asemenea, vor fi identificate spații unde vor putea fi amenajate terenuri de sport, în afara celor aferente școlilor.
- Lansarea proiectului **Hai la joc cu sportivul tău preferat** prin care jucători din diferite sporturi vor practica alături de un jucător profesionist.
- **Sprrijinirea Clubului Sportiv Școlar Unirea (CSSU) și a Liceului cu Program Sportiv (LPS)** și asigurarea unei bune colaborări între acestea pentru a asigura un mediu propice de creștere a viitoarelor talente ale sportului ieșean.

- **Pentru sportivii profesioniști, ne vom asigura că bonusurile de performanță sunt motivante și se traduc în rezultate în domeniul sportiv. Alte facilități pe care le avem în vedere pentru această categorie: transport public gratuit pentru sportivi de acasă la antrenamente și invers, cantonamente în complexul pe care îl vom amenaja pe Bahlui, echipament asigurat pentru toți jucătorii echipelor ieșene.**
- **Nu în ultimul rând, pentru popularizarea sportului în rândurile cetățenilor, la meciurile importante ale echipelor sau ale sportivilor ieșeni se va asigura un ecran de dimensiuni mari, care va fi amplasat în aer liber, pe rând, în Piața Unirii și în mai multe cartiere din Iași, unde meciurile vor putea fi urmărite de către toată lumea.**

10.

**Sănătate,
prin medicină
de calitate**

Sănătatea este resursa esențială pentru calitatea vieții și pentru dezvoltarea socială durabilă a comunității. Iașul este centru universitar și pol regional medical, adică punct de sprijin de sănătate pentru toată regiunea de Nord-Est.

Dorim să aducem sănătatea ieșenilor între preocupările majore ale autorităților și să determinăm conștientizarea importanței tuturor elementelor componente ale sistemului de îngrijire a sănătății. În sănătatea ieșeană, vom pune accent pe calitate și eficiență.

Soluțiile noastre

- **Evaluarea sănătății populației**
 - Vom aplica chestionare tip ABCul sănătății (structurate pe grupe de vârstă și mediu) pentru a evalua starea de sănătate a populației, cunoașterea semnelor de alarmă pentru bolile cu risc vital imediat, cunoașterea de către populație a procedurilor de adresare la diversele sectoare medicale, doleanțe și idei de ameliorare a îngrijirii sănătății.
 - Vom solicita de la autoritățile competente situația pe ultimii 10 ani și vom face o analiză (cu un grup de specialiști) cu privire la grupele de risc epidemiologic, eficiența programelor de

sănătate desfășurate, parametri de performanță pentru fiecare sector medical (medicină primară, ambulator, spital) și pentru instituții individuale. De asemenea vom face un audit al structurilor de sănătate (Casa de Asigurări de sănătate Iași, spitale, ambulatorii de specialitate, centre de permanență ale medicilor de familie etc.)

- Vom face anchete în spitale, de tipul formularelor de satisfacție pentru pacienți, dar și pentru personalul medical. Vom simplifica mecanismul de semnalare și sesizare a eventualelor probleme (prin site gestionat independent și prin sesizarea automată a autorităților pe probleme ce țin de drepturile pacientului, corupție sau probleme din spital, securitatea în muncă etc.)

- **Transparentizarea politicii de dezvoltare**

- Vom solicita planurile de investiții pentru spitalele ieșene și vom demara o verificare independentă a oportunității și eficienței investițiilor deja făcute
- Vom evalua proiectele în desfășurare și aprobate pentru spitale și ambulatorii, precum și stadiile de implementare
- Vom oferi online toate datele de mai sus, astfel încât cetățenii să poată urmări demersurile care se fac în acest domeniu.

- **Colaborarea dintre sectoarele medicinei**

- Vom verifica toate căile de comunicare dintre medicina primară, ambulator și cea spitalicească și vom face un studiu pilot pe un cartier din Iași pentru implementarea și dezvoltarea telemedicinei
- De asemenea, vom promova centrele de permanenta MF la 20-30.000 oameni (sau 1-2 comunități locale) – cu resursele de finanțare și dotare, ca mod de a diminua presiunea pe serviciile de urgență și spitale
- Vom amenaja centre de permanență ale medicilor de familie în cartierele Iașului, pentru a diminua presiunea pe ambulatorii și servicii de primire urgență din Iași (estimativ sunt necesare încă 4-5 centre în plus față de cele deja existente).

- **Finanțarea mai bună a sistemului sanitar**

- Vom face o reevaluare a indicatorilor de eficiență și o analiză a integrării spitalelor ca modalitate de reducere a costurilor și de eficientizare a cheltuielilor
- Vom lua în discuție varianta finanțării private în condițiile unor facilități fiscale locale pentru investiții în sănătate.
- Nu în ultimul rând, vom derula acțiuni de promovare a sănătății, de tip vouchere pentru analize, ore de educație sanitară în școli, training pentru situații de urgență.

- **Strategia de sănătate a Iașului**

- Strategia de sănătate va pune accent pe Spitalul regional, unitate de tratarea a urgențelor din toată Moldova. Vom monitoriza lucrările, inclusiv cele de infrastructură edilitară aferente, și vom asigura integrarea Spitalului Regional cu spitalele ieșene.
- Vom asigura integrarea digitală a unităților medicale
- Îi vom implica pe cetățeni și comunitățile locale în acțiuni pro-sănătate (donare de sânge, cursuri de prim ajutor, prevenția transmiterii bolilor infecțioase)
- Vom crea Centrul de Sănătate Municipal, cu pol de ambulatorii multidisciplinare, laborator central performant, integrat cu spitalele deja existente și cu medicina primară.

- **Promovarea sănătății și igienei comunitare**

Vom face parteneriate pentru promovarea asistenței medico-sociale comunitare, a navigatorilor de pacienți, a telemedicinii. De asemenea vom derula acțiuni de promovare a vieții sănătoase, a planificării familiale și igienei comunitare, precum și campanii de depistare a bolilor care sunt principalele cauze ale mortalității ieșenilor.

11.

**laşul
turistic**

Iașul poate și trebuie să promoveze un turism sustenabil care îmbină istoria, cultura urbană, tradiția și potențialul economic și geografic al zonei. În linie cu bunele practici ale turismului modern, accentul va cădea pe valorificarea atracțiilor zonale, pe crearea unui cadru propice dezvoltării activităților turistice și pe susținerea inițiativei private. Măsuri:

• **Promovarea Iașului ca destinație și atracție turistică**

- Crearea unei identități de brand moderne care să pună în valoare Iașul. Politica de brand a județului Iași poate fi creată prin concurs (național sau chiar internațional) și trebuie să pună în evidență istoria, stilul de viață și specificul zonei.
- Promovarea identității de brand create atât în plan intern cât mai ales în plan extern. Brandul „Iași” trebuie să fie promovat intens mai ales pe plan extern, în orașele dinspre care există zboruri operabile de pe Aeroportul Internațional Iași. În același timp, se va opta pentru o promovare constantă în mediul online prin crearea unor clipuri moderne care să surprindă diversitatea activităților care pot fi desfășurate în Iași.
- Promovarea destinației în mediul online, inclusiv printr-un concurs de vlogging cu tema „I love Iasi” / “I know Iasi”. Promovarea online reprezintă un mijloc rapid, ieftin și modern prin care mesajul poate ajunge la publicul țintă. Posibilitățile de segmentare precisă fac din această practică una deosebit de atractivă.

– Promovarea destinației cu ajutorul expaților care trăiesc în Iași și a studenților veniți aici pe perioada studiilor.

- **Digitalizarea destinației turistice „Iași”**

Crearea unei aplicații mobile turistice care să ofere posibilitatea planificării experienței în Iași în funcție de interese. Aplicația trebuie să înglobeze mai multe funcționalități: punctele de atracție turistică grupate după domenii (cultură, istorie, patrimoniu religios, arhitectură, aventură, shopping, tineret etc.), restaurante grupate după tipul experienței pe care îl oferă (tradițional, internațional, cu specific etc.), hoteluri, evenimente, transport în comun, inclusiv planificarea călătoriei, închirieri auto, propuneri de experiențe (excursii, activități, tururi) în funcție de domeniul de interes. Promovarea aplicației se va putea realiza atât prin parteneriate cu unitățile de cazare existente la nivelul județului Iași cât și prin intermediul campaniilor de promovare a brandului Iași.

- **Crearea de circuite turistice (activități turistice) în funcție de domenii de interes.** Aceste circuite turistice, de una până la trei zile, vor putea fi alese de turiști în funcție de domeniul de interes.

- **Suținerea unităților de cazare prin oferirea de suport educativ.** Crearea unor programe de training adresate personalului din unitățile de cazare, care să poată fi accesate gratuit și care să ridice standardele de găzduire existente.

12.

**Diaspora
ieșeană
implicată**

Dorim o diaspora implicată, angajată, conectată la viața și proiectele județului Iași, și a cărei eventuală repatriere să fie facilitată la nivel administrativ, social și educațional. Emigrarea este problema majoră a României și, fără diminuarea fluxului celor care părăsesc țara, fără revenirea masivă, fizică sau cel puțin participativă a celor plecați, România va întâmpina mari dificultăți în viitor, oricât de bune ar fi programele elaborate în alte domenii.

Prin urmare, ne propunem să construim un model de interacțiune cu Diaspora bazat pe inițiative locale, legături afective, parteneriate sociale, culturale, științifice și de afaceri. Implicarea va fi legată de domenii precum Rural, Turism, Cultură, Educație, Antreprenorial, prin programe de repatriere fizică sau de la distanță, prin participare la proiecte comune, serbări și festivaluri, investiții și facilități administrative. Măsuri:

- **Localizarea și maparea Diasporei ieșene.** Există o tendință de coagulare a emigrației în zone unde deja există predecesori, deci se pot localiza relativ ușor aceste comunități, mai ales în mediul rural. Printr-o combinație de date locale și la nivel național dorim să creăm o hartă a diasporei ieșene.
- **Implicarea diasporei în viața Iașului și comunicare,** atât pe cale afectivă (noutăți, poze de acasă), economică (proiecte comune, locuri de muncă), socială (consilii consultative comunitare, festivaluri în

colaborare cu direcția turism), cât și civică (participare la vot, candidați etc.). Comunicarea cu diaspora trebuie permanentizată atât în mediul online, cât și prin întâlniri periodice, culturale, religioase, de antreprenariat și altele. Un portal Global Moldova, susținut de Iași, care ar agrega informații despre diaspora și oportunități de implicare în țară, precum și utilizarea social media, newsletter, radio și TV, ar fi instrumente esențiale pentru o comunicare activă și permanentă.

- **Creșterea proiectelor prin instrumente de tip Local Diaspora Engagement Fund**, prin microfinanțare, donații, desemnare de „ambasadori” în diaspora dintre oamenii cu resurse financiare și influență. Proiectele trebuie să aibă flexibilitate și continuitate.
- **Sprrijin pentru familii.** Copiii celor repatriați au de multe ori dificultăți de integrare în sistemul de învățământ românesc. Se impune un ajutor suplimentar în orientarea lor socială și îmbunătățirea cunoașterii limbii române la nivelul vârstei lor. Au nevoie de sprijin nu doar copiii celor care se întorc, ci și ai celor care sunt încă la muncă în afara țării. În Iași sunt copii ai căror părinți sunt plecați. Acești copii sunt vulnerabili, ușor de marginalizat și în risc de excludere și abandon școlar. Într-o situație comparabilă sunt și părinții celor plecați la muncă, mulți dintre ei rămași singuri și fără niciun ajutor. Atât copiii cât și părinții trebuie sprijiniți.

- În spiritul de toleranță și ospetie locală, dorim să implementăm un model de integrare în viața socială, politică și economică a municipiului a imigranților. Iașul a fost până nu demult orașul în care studenții străini făceau anul de pregătire și învățare a limbii române. Azi sunt multe comunități (italiană, franceză, arabă și altele) care s-au stabilit în oraș și pe care le dorim integrate în comunitatea a orașului.

13.

**Servicii
sociale
eficiente**

lașul trebuie să fie o societate coezivă, preocupată de atingerea unui grad crescut al calității vieții, inclusiv prin sprijinirea dezvoltării personale a cetățenilor aflați în dificultate.

Autoritatea locală își va asuma responsabilitatea pentru alocarea de fonduri suficiente pentru o mai bună organizare a serviciilor sociale, cu respectarea legislației în vigoare.

Urmărim ca, prin programe sociale integrate, să oferim fiecărui copil șansa intrării în maturitate cu o calificare cerută pe piața muncii și de calitate corespunzătoare ocupării unui loc de muncă. Pentru un centru universitar modern, cu specialiști de referință în domeniul educației, administrației publice, a științelor economice și politice, este obligatoriu ca autoritatea locală să facă eforturi pentru ca toți membrii comunității să aibă șansa realizării propriului potențial.

În cadrul primăriilor reședință de județ, serviciile sociale sunt în atribuția Direcției de Asistență Socială (DAS), care are ca obiect de activitate *“înfăptuirea măsurilor de protecție și asistență socială pentru protejarea persoanelor care datorită unor motive de natură economică, fizică, psihică sau socială nu au posibilitatea să-și asigure nevoile sociale, să își dezvolte propriile capacități și competențe pentru integrarea socială”*. Direcția operaționalizează două categorii de ajutoare: (1) alocările prevăzute de lege, anume: Venitul minim

garantat, Ajutorul pentru persoane și familii aflate în dificultate și Ajutorul pentru încălzirea locuinței, și (2) servicii sociale proprii ale autorității locale, aflate la latitudinea primarului și CL. Proiectele proprii ale primăriei intră în portofoliul DAS ca proiecte mari (centre de zi sau rezidențiale de asistență socială, cu statut de sine stătător) sau ca programe pentru persoane aflate în dificultate, defavorizate sau doar acțiuni ocazionale destinate anumitor categorii sociale vulnerabile, cum ar fi vârstnicii, veteranii de război, persoane cu nevoi speciale de sănătate, de educație sau de muncă.

Portofoliul de servicii sociale la latitudinea primăriei este un descriptor important al calității administrației locale, al viziunii, valorilor, buneii credințe și eficienței sociale a primarului. Din păcate, în mandatul primarului actual constatăm că proiectele sociale derulate în ultimii patru ani sunt în continuă diminuare. Din rapoartele de activitate ale primarului, rezultă că Centrele sociale s-au redus de la 9 în 2017 la 6 în 2019, acțiunile sociale s-au redus și ele de la 11 în 2017 la 9 programe în 2019. De asemenea, se poate constata că proiectele proprii ale primăriei sunt populiste și de slabă calitate. Din rapoartele de activitate ale DAS și din descrierea acțiunilor sociale, observăm că indicatorii de rezultat ai acestor programe sunt exclusiv de natură cantitativă, nu și calitativă, ceea ce nu permite o evaluare a eficienței cheltuielii acestor resurse.

Cel mai îngrijorător lucru, prin efectele pe termen lung, este irosirea resursei umane calificate prin părăsirea timpurie a școlii de către un segment larg din populația școlară. Date statistice ale INS (Institutul național de Statistică) și ISE (Institutul de științe ale Educației) spun multe despre calitatea asistenței sociale a elevilor. Absenteismul, abandonul școlar și analfabetismul funcțional sunt fenomene care persistă la nivele îngrijorătoare, în pofida resurselor financiare consistente cheltuite din fondurile europene nerambursabile, a eforturilor sistemului de învățământ și ale acțiunilor de sprijin îndeplinite de autoritățile locale. Absenteismul reduce cu 10 - 15% timpul mediu al prezenței la școală, 1,5% dintre elevi abandonează anual școala, 44% se dovedesc a fi analfabeți funcționali; 15% dintre absolvenți nu se înscriu la examenele de finalizare a ciclurilor preuniversitare, 25% din cei care participă nu promovează evaluarea națională sau bacalaureatul. Acestea sunt doar câteva date care arată necesitatea implicării autorităților locale în viața de zi cu zi a membrilor comunității cu proiecte mai consistente, mai complexe și mai eficiente.

Ce vom face pentru a oferi un sprijin real celor care au nevoie de el:

- **Continuăm programele eficiente.** Vom analiza oportunitatea și eficiența tuturor programelor și a acțiunilor proprii ale Primăriei Iași, le vom îmbunătăți în folosul real al beneficiarilor și al societății și le vom pune în aplicare cu maximum de profesionalism și

transparentă. Cetățenii, inclusiv beneficiarii de sprijin, nu vor pierde ceea ce au deja, ci vor câștiga. Mai precis, vor afla mai ușor din documentele publice pe ce sunt cheltuite veniturile primăriei, vor afla nu doar numărul ci și nivelul de calificare a personalului angajat în diferite direcții, servicii, compartimente, birouri, centre ale autorității locale. Nu în ultimul rând, vor afla din rapoartele primarului realizările, dar și limitele serviciilor și activităților primăriei.

• **Venim cu propuneri de noi programe.**

- "Școală cu program prelungit". Vom înființa centre de zi cu program de tip "Școală după școală" pe lângă școlile incluzive și unele licee tehnologice, finanțate din veniturile proprii ale Primăriei Iași, anual pentru 300 - 400 de elevi defavorizați. Programul va începe în semestrul al II-lea al anului școlar 2020 - 2021 și va fi realizat în colaborare cu ISJ, școli din Iași, DAS prin personalul de specialitate (asistenți sociali, psihologi), Universitățile din Iași prin DPPD-uri, ONG-uri cu activități educative.
- Centru de cartier pentru evaluarea calității vieții și intervenție psiho-socială primară. Vom extinde portofoliul de activități al centrelor de cartier cu atribuții specifice serviciilor de asistență socială și consiliere psihologică. Programul va deveni funcțional începând cu primul trimestru al anului 2021 și va fi realizat în colaborare cu DAS, prin completarea schemei de personal cu specialiști și redefinirea Fișelor posturilor specialiștilor

în psihologie și asistență socială cu activități desfășurate în centrele de cartier.

• **Măsurile ameliorative pentru categoriile vulnerabile**

- Acordarea de granturi pentru monitorizarea activității instituțiilor publice de către entitățile ale societății civile - pe bază de licitație de proiecte cu valabilitatea de doi ani;
- Implicarea universităților, prin specialiștii lor, în rezolvarea problemelor comunității - informări, conferințe tematice, consultări și evaluarea proiectelor de dezvoltare locală, formarea continuă a personalului din administrația publică;
- Rezervarea de locuri de parcare pentru vârstnici - în special în proximitatea farmaciilor, cabinetelor medicale, instituțiilor culturale;
- Rezervarea până la deschiderea casieriei a unui număr de 8 -10 bilete, bine poziționate, pentru pensionari și persoane cu dizabilități, la fiecare spectacol al Operei Naționale Iași, Teatrului Național Iași, Filarmonicii Moldova Iași, în general la instituțiile culturale la care biletele se epuizează cu săptămâni înainte de data spectacolului;
- Promovarea centrelor publice și private de socializare și întrajutorare a persoanelor vulnerabile: copii defavorizați și/sau cu nevoi speciale (CES), familii monoparentale, persoane cu dizabilități, vârstnici cu nevoi speciale.

